

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Roma

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xita Roma ra makjiín-la 'én-la Nainá

1 ¹Aán tíbindá-no jè xajon rakii, 'an Pablo ra chí'nda-la Jesucristo ma, ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikíxáya-na jè Nainá, ti'koaá xá jahájin-na mé-ni nga 'an siká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Nainá.

²A'ta 'tse 'én kii, Nainá ijyee ko'sín kitsjà tsa'ba nga ti'sa kjotsee, koni 'sín tíchja Xajon-la Nainá ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la. ³Nga tíchja ra a'ta 'tse I'ndí-la, jè Na'in-ná Jesucristo ra batéxoma-ná. Yaá inchrabà'ta-ni tje-la 'tse xita ra tsikín David nga xita isà'nde kjomà. ⁴Kia nga jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, jè Jesucristo, 'koaá 'sín nda kijcha-la nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá 'mí ra 'nó tjín-la nga'nó nga ngi Inima Tsje-la Nainá tíjnajin-la ra jè. ⁵Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga itjábé-na kjonda nga 'an tsatéxáya-na nga 'kenájmíya-la ra a'ta 'tse Cristo jná xita naxindá ra tjín nga tjítza isà'nde, mé-ni nga katasíhitjasòn nga katakjiín-la ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jeya katasíkijna-ni ra jè. ⁶Ti'koaá ra jìon-jìon, xá 'koaá 'sín inakjoá-no nga xita-la Jesucristo 'kín-no, ⁷nga'tsi-no ra titsajna ya naxindá Roma, ra 'nó tsjake-no Nainá ra xá ko'sín inakjoá-no nga xita tsje-la koma jìon.

Nainá ra Na'in 'mí-lá ko Jesucristo ra batéxoma-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inima-no.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la nga kiji ya Roma

⁸Ra ma'tsia-nì, ra a'ta 'tse Jesucristo 'nó chjà'tà-la Nainá ra a'ta tsajìon nga Nainá ra katíchjí-la, nga 'nó nda na'yá-la

nga t́jngo naxindá ra t́jn, kó'sín nga nda makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo. ⁹Nichjin nchijón-ní nga síkítsjen-najiòn 'kia nga bitsá'ba. Ndaá t́be jè Nainá ra ngi t́jngoó takoàn nga t́sísá'ta-lá nga t́siká'bísòon jè 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesucristo, jè ra l'ndí-lá ma. ¹⁰'Koaá 'sín bitsá'ba-lá Nainá, tsa jè ra kó'sín mejèn-lá, tsa chan katijchó jngo nichjin nga katatjò'nde-na nga íjkon-najiòn. ¹¹Nga mejèn-na nga ske-najiòn, mé-ni nga tsja-no kjobítsjen kó'sín nga ma t́jábé-no kjonda ra 'tse Inìma Tsje-lá Nainá, mé-ni nga isa kixi kitsajna-no ra a'ta 'tse Nainá. ¹²Koni 'sín kjòn t́xin-no, jè-ní nga 'ki nga'ño koñá-lá xàngieé a'ta 'tse kjoa ra ngàsòn makjiín-ná.

¹³Mejèn-na nga nda katasijin-najiòn ra 'ndsé chibé, nga 'ño kjokjìn 'ka mejèn-na fì'tsè-najiòn tanga skanda 'ndí 'ndí kjín kjoa t́jn-ni ra t́batéchjà-na. Jè ra mejèn-na nga tì'koa kó'sín kjsísá-jin-te-najiòn a'ta 'tse 'én-lá Nainá koni 'sín ijye ísísáa ya ajin naxindá ra kjíí, mé-ni nga tì'koa ske-na jngo kjotjò ra 'tse xá-na ra a'ta tsajìon. ¹⁴Tjínè-na nga kokon-yá-lá ta yá xita-ni, a xita chikon-ní o ra mí tsa xita chikon, a xita chjine-ní o ra mí tsa xita chjine. ¹⁵'Koaá ma-ni nga ijyeé t́jnanda nga 'ño mejèn-na nga tì'koa 'kenájmí-najiòn jè 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, jìon ra ya titsajna-tse ya naxindá Roma.

Kó'sín nga nga'ño-lá Nainá-ní jè 'én xítse-lá Nainá

¹⁶Mì kì masobà-na a'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, nga jè-ní ra nga'ño-lá Nainá ra ma-lá síkítsajnandíí-ni xita ra kjoa 'tse jé-lá, nga'tsì ra makjiín-lá a'ta 'tse, ma'tsia kjòn-ni j́nà xita judío, kó tì'koa j́nà ra mì tsa xita judío. ¹⁷A'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò, yaá nchrabá-ni nga síkatsíjen-ná Nainá kó'sín 'sín nga xita kixi 'sín-ná 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga isa 'ño katakjiín-isa-ná. Nga 'koaá 'sín t́chja Xajon ra t́j'ta 'én-lá Nainá nga tsò: “Jè ra xita kixi, jè ḱjnakon-ni nga makjiín-lá a'ta 'tse Nainá.”

Kó'sín t́jn kjoa'cho ra 'sín xita ra mì kì bexkón Nainá

¹⁸Nga jè Nainá bakón tsijeén-ní jè kjojtì-lá ra nchrabá-ni ján ngajmì nga nchrabánè j́nà xita ra 'cho 'sín, j́nà ra mì kì bexkón, nga j́ná kjoa'cho ra t́jn-lá mì kì tsjá'nde nga makjiín-lá ra a'ta 'tse kjoakixi. ¹⁹Kjoa ra ma 'yaxkeén a'ta

'tse Nainá, ndaá tǐjna tsijen-lá jǎnà xítá kǐi, nga ndaá tǐbakón tsijen-lá Nainá. ²⁰ Nga jǎnà kjoa ra mì kǐ tsijen-ni a'ta 'tse Nainá, ndaá tǐ'ya-lá skanda tǐ'sa-ni nga isinda isà'nde, nga síchiya-ná 'kia nga chitsǐjen-lá nga'tsi tsajmì ra jè tsikínda. Yaá 'ya-lá nga tǐjín-lá nga'ño ra mì kǐ fehe'ta skanda ta mé nichjin-nioo, ko nga ta jè tajngoó-ní ra Nainá. 'Koaá ma-ni nga jǎnà xítá mì kǐ ma kjó'ma nga kǐtso: "Mì kǐ mé 'ya-jǐn." ²¹ Jǎnà xítá, ni'sín takó ijye kǐjtse yá-ni ra Nainá, tanga mì tsa jè Nainá jeya isíkǐjna ko nda isíkǐjna; ta isaá jǎnà 'ño isisin-lá kjobǐtsjen ra nimé chǐjǐ-lá, ra isa 'ño tsikíchjǎjin-isa jè inìma tájajín-lá. ²² 'Koaá 'sín kitsò-lá ijo-lá nga 'ño xítá chǐjine, tanga ta isaá 'ño xítá tájajín kjomà. ²³ Xìn isíkǐjna kjoajeya ra bakèn-lá Nainá ra mì kǐ fehe'ta nichjin-lá; ta isaá jǎnà jeya isíkǐtsajna ra ta isén-lá xítá ra fehe'ta nichjin-lá, ko jǎnà isén-lá cho ra tjotjén, ko isén-lá nga'tsi cho ra jìon tǐjín ndsako, ko nga'tsi isén-lá cho ra bí'ndofe'ta nangi ijo-lá.

²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín kjoatǐjé ra sasén-lá ijo-lá nga ko'sín kata'sín koni 'sín tǐjín kjoa chinga ra tǐjín ya inìma-lá. 'Koaá ma-ni nga a'ta 'tse kjoa ra isiko xákién, tseé kjosabà tsakátsji-lá ijo-lá. ²⁵ Ta isaá, jǎnà kjoandiso kǐjtǐjǐngi-lá ko mì tsa jè kjoakixi-lá Nainá kǐjtǐjǐngi-lá. Ta isaá jǎnà kǐjtsexkón ko isitsjako nga 'nga isíkǐtsajna jǎnà tsajmì ra jè Nainá tsikínda. Mì kǐ tsa jè kǐjtsexkón ko kisitsjako Nainá ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra tǐjín, jè Nainá ra machjeén-lá nga jè nda síkǐjneé ta mé nichjin-nioo. Ko'sín katama.

²⁶ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín jè kjoa'cho ra sasén-lá ijo-lá jè ra 'ño tse kjosabà tǐjiko. Nga skanda jǎnà íchjín-lá, mì kǐ tǐ ko'sín isichjeén-ni ijo-lá koni 'sín nga ki'tsi-lá nga íchjín 'mì. ²⁷ 'Koaá tǐ'sín ki'sín jǎnà ra xítá 'xìn. Kitsjin-takón kjoa ra xá ko'sín tǐjín-ni nga 'sín ko íchjín-lá. Tǐjín xítá 'xìn ra 'ño tse kjoa chinga jahajin-lá ijo-lá nga tǐjǎnà xítá 'xìn xákién tsakjahijyoko-ni. 'Nó tse kjosabà tsakátsji-lá ijo-lá. 'Koaá ma-ni nga tseé kjohi'in isakò-lá ijo-lá ra tǐjǎnà tsakátsji-ni ra bakèn-lá jǎnà kjoa'cho ra ki'sín.

²⁸ Ta ngatǐ-lá nga jǎnà xítá kǐi, mì kǐ isíkǐtsjen tsa machjeén-ní nga skexkon Nainá; 'koaá ma-ni nga kitsjin-tákon Nainá nga taxkǐ kata'sín; katasichjeén kjobǐtsjen ra 'ño 'cho tǐjín, mé-ni nga kata'sín kjoa ra nimé chǐjǐ-lá. ²⁹ Jǎnà xítá kǐi, ya inìma-lá,

ngi ta kií kitsejín nga'tsì kjoa'cho ra mì kixì tjín, koni ra kjoachijngi; 'cho kjobítsjen tjín-la; ta kií mejèn ijye-la mé ra tjín-la xákjién; ta kjoatoón 'sín, kjoaxítakòn, kjoa ra ma-la si'ken xita, kjoa nga kjaán-kò xákjín, kjoa chìndocha, kjoa ra xá 'cho 'sín-ni, kò kjoa ndiso. ³⁰ Chjajno-la xita xákjín; síjtike Nainá; bachrjengi xita xákjín; 'nga ikon; ndaá síkítsajna ijo-la; tà jñá inchisíkítsjen kó'sín isa 'choó 'sìn-isa; mì kì ma-la síhitjasòn-la xita jchínga-la; ³¹ mì kì machiya-la; mì kì síhitjasòn 'én ra chja; mì kì ma-la betjò xita xákjín; tsin-la kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse xita xákjín; ti'koaá tsin-la kjohimatakòn. ³² Jñà xita kii, ni'sín ijye nda tjíjin-la nga ijyee kò'sín kitsjà kjohixì Nainá nga nga'tsì ra kò'sín tjín kjoa ra 'sín, bakèn-la nga kiyá; tanga mì tsa ta ya majngo ikon nga kò'sín 'sín, skanda ti'koaá matsjaá-la 'kia nga 'koa ti'sín 'sín jñà xita ra kj'íí.

Kó'sín nga jè Nainá tsjá-la chjí-la nga jngó jngó xita

2 ¹ 'Koaá ma-ni, tsa títsajin i'ka-no ra ma-la bíndajín-la xita xákjién, nga síkinda jé-la, mì kì koma kó'sín kosìko ijo-la, ni'sín ta yá xita-ni ra jè. 'Kia nga bánè jé-la xita xákjién, tijé tóbánè jé-la ijo-la, nga 'koaá ti'sín tísín ra jè koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka. ² Tanga 'ya-ná nga kjoa kixíí ra 'sín Nainá 'kia nga tsjá-la kjohi'in jñà xita ra kotjín kjoa ra 'sín. ³ Ngajìòn ra nìkindaa xita xàngioo nga fanè jé-la, ¿mé-ni nga kò'sín níkítsjen-no nga koto-nájiòn jè kjohi'in ra tsjá Nainá? Nga ti'koaá ra jìòn, 'koaá ti'sín inchi'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka. ⁴ ¿A mí 'ya nga jè inchinachrjengio jè kjonda-la Nainá ra 'nó nda tjín, kò kjoajetakòn-la nga tíkoá kjoa? ¿A mí machiya-no nga jè kjonda ra tjín-la Nainá, jé ra títsjá-no nìchjin nga ma síkájno jé-no nga mì ti jé kjótsji-no mé-ni nga ya kongtjìngi-la ra jè? ⁵ Tanga ta ngatji-la nga tájajín tjín jè kjobítsjen-no nga mì kì níkájno jé ra tjíjin inìma-no, isaá tse kjohi'in inchinitse'tion ijo-no jè ra tsjá-no Nainá 'kia nga kjííko kjoiti-la, jè nìchjin 'kia nga kj'íí nga kò'sín kixì kjòn kìndajín, nga jcha-la yá-ní ra kòko-la kjohi'in. ⁶ Jè Nainá, 'koaá 'sín tsjá-la chjí-la jñà xita, koni 'sín tjín mé ta kjoa ra ki'sín nga jngó jngó. ⁷ Kò tsjá-la kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nìchjin-nioo, jñà xita ra inchibátsji nga jeya kítsajna ñánda tíjna Nainá nga jchaxkón kò nga mì kì jchija ta mé

nichjin-nioo, ta ngatjì-la nga ndaá tjin kjoa ra inchi'sín nga nichjin nichjòn. ⁸Tanga ngi koó kjojtì-la Nainá nga tsjá-la kjohi'in jñà xita ra táhijín 'sín nga kondra fi-la Nainá, jñà ra mì kì ma-la 'nchréhijon-la ra kjoakixi. Tà isaá jñà kjoa ra 'cho tjin fitjingi-la. ⁹Tsee kjohi'in ko tsee kjoa 'se-la ya inìma-la nga'tsì xita ra 'cho 'sín, ma'tsia kjòn ítjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá jñà ra taxkì xita ra mì tsa xita judío. ¹⁰Tanga jñà xita ra nda 'sín, tjábé-la ra kjoajeya, ti'koa jchaxkón-ní, ko 'seé-la kjo'nchán, ma'tsia kjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá ra taxkì xita ra mì tsa xita judío. ¹¹Nga jè Nainá mì tsa ta i'ka-ni xita fahájin nga nda síko.

¹²Nga'tsì jñà xita ra bátsji-jé ra mì kì tjíjin-la kó'sín tjin kjotéxoma ra itjábé-la jè Moisés, takó 'seé-la kjohi'in ra mì kì fehe'ta ni'sín mì kì kíi'nchré jè kjotéxoma-la Moisés. Ko jñà xita ra bátsji-jé ra nda kijtse kó'sín tjin kjotéxoma-la Moisés, ngásòn 'se-la kjohi'in nga a'ta 'tsee kjotéxoma sindajín-la. ¹³Nga tà jñà xita ra ma-la síhitjasòn kjotéxoma-la Moisés, ra xita kixi ya ngixkon Nainá, mì tsa jñà-jìn ra ta 'nchré ra xita kixi ya ngixkon Nainá. ¹⁴Nga 'kia, jñà ra taxkì xita ra mì kì tjíjin-la kó'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés, tanga ta yaá nchrabájin-ni ya inìma-la nga ko'sín 'sín kjoa ra nda tjin koni 'sín tsò kjotéxoma, jñà xita kii, ni'sín tsìn-la kjotéxoma, 'yaá-la nga yaá tjíjin ya inìma-la kjotéxoma 'tse. ¹⁵Kia nga ko'sín nda 'sín, 'yaá-la nga yaá tjíjin ya inìma-la kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés; jè inìma-la ko'sín tsò-la mé kjoa ra nda tjin ko mé kjoa ra 'cho tjin; ko tijé-ni kjobítsjen-la sa 'koa bánè jé-la, ko sa 'koaá basikotji. ¹⁶Koaá 'sín koma jè nichjin 'kia nga jè Nainá kj'íi, nga kiiindajín nga'tsì jé ra tjí'ma-la ya ajin inìma-la xita; nga jè Jesucristo kiiindajín nga'tsì kjoa kii, koni 'sín tsò 'én xitse 'tse Cristo ra 'an tí'bènájmíya.

Kó'sín nga jñà xita judío ta jñà 'nga síkítsajna ijo-la

¹⁷Tanga jìòn ra xita judío 'mì-la ijo-no; yaá 'ñó ma'ñó'ta takòn kjotéxoma 'tse Moisés ko 'ñó 'nga ma takòn ra a'ta 'tse Nainá. ¹⁸Ndaá 'ya ra jìòn mé ra mejèn-la Nainá; ko ndaá 'ya mé kjoa ra isa nda tjin ra a'ta 'tse koni 'sín bakón-ya-no jè kjotéxoma. ¹⁹Koaá 'sín 'ñó ma takòn nga jìòn ra ma-no bakon-ya-la ndiyá kixi, jñà xita ra mì kì machiya-la ra tíjchàjin kjobítsjen-la; ko nga ma-no nihisen-la jñà ra kjoajñò

tjítšajin. ²⁰ Nga 'koaá 'sín níkítsjen nga maá-no jìòn nda kòkón-ya-la kjoṭéxoma ra taxkì xìṭa ra tsìn-la kjoḃítsjen; ko nga jìòn ma-no kòkón-ya-la jñà xìṭa ra nímé ma-la; ngajìòn ra tjín-no kjoachjine kò kjoakixi ra bakón-ya-no a'ta 'tse kjoṭéxoma. ²¹ Jìòn ra ko'sín ma-no bakon-ya-la xìṭa ra kjí'í, ¿mé-ni mì tsa tì jìòn bakon-ya-la ijo-no? Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga mì kì ma nichijé, ¿a mí nichijé ra jìòn? ²² Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga xkón-ni nga jò jàn 'sieén íchjín-ná, ¿a mí ko'sín 'nià ra jìòn? Kò 'koaá tì'sín bixó nga nachrjengi-no jñà xkòsòn ra nainá tsò-la xìṭa, tanga, ¿mé-ni nga ya bitjàhà'sen-no ya ingo-la nga nichijé tsajmì ra ya tjín? ²³ Jìòn, 'ñó 'nga ma takòn nga ndaá 'ya jè kjoṭéxoma, tanga 'kia nga mì nda nihitjasòn-la koni 'sín tíchja kjoṭéxoma, ¿a mí tsa jè Nainá mì nda inchi'yaxkón jìòn? ²⁴ Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Ta ngatjì tsajìòn-no nga chjajno-la Nainá jñà ra taxkì xìṭa.”

²⁵ Jè kjoa 'tse circuncisión nga tjí'ta chiba ijo-no, chjí-la tsa nda sítjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés. Tanga tsa mì kì sítjasòn kjoṭéxoma, 'koaá jngoya-ila koni tsa mì tsa tjí'ta chiba-ni ijo-no. ²⁶ Jè ra taxkì xìṭa, nì'sín mì kì tjí'ta chiba ijo-la koni xìṭa judío, tanga tsa nda síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, Nainá, 'koaá 'sín kítso-la koni tsa tjí'ta chiba kjàn-ni ijo-la. ²⁷ Jè xìṭa ra síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, nì'sín mì kì tjí'ta chiba ijo-la, jè kòko-la nga kìndajín-no, jìòn ra mì kì nihitjasòn nì'sín tjí'ta chiba ijo-no, tì'koa nì'sín tjín-no xajon 'tse kjoṭéxoma-la Nainá. ²⁸ Jngo ra xìṭa judío 'mì, mì tsa tà asòn'nga-jìn nga ko'sín 'mì; kò jè ra tjí'ta chiba ijo-la, mì tsa jè-ni ra nda bijna-ni ya ngixkòn Nainá nga tjí'ta chiba ijo-la ya asòn'nga-la. ²⁹ Jè ra ngi xìṭa judío jè-ní ra ngi ya inìma-la jahatjìya-la; kò jé ra chjí-la nga ya tjí'ta chiba ya inìma-la, kò mì tsa jè kjoṭéxoma ra ta xajon tjí'ta, jé-ní ra Inìma Tsje-la Nainá isikaatjìya-la inìma-la. Jè ra ko'sín síhitjasòn, mì tsa ta xìṭa-jìn ra nda xìṭa kochrjengi, ngi jè sabá kjàn Nainá ra nda kochrjengi.

Kó'sín nga jè Nainá kixi 'sín

3 ¹ Tsa 'koaá 'sín tjín, ¿mé kjonda ra isa tse tjín-la jñà ra xìṭa judío 'mì? Kò ¿mé chjí-la kjoa 'tse circuncisión nga si'ta chiba ijo-la? ² Ñó kjàn skoya tjín-ni kó'sín chjí-la, tsa jién ra nda síkítsjeén. Jè ra tíjna ítjòn, jè-ní nga jñà xìṭa judío

kjongatsja jè 'én-la Nainá. ³Tanga, tsa tjín i'ka jñà x̄ita judío ra mì kì kixi inchi'fiko jè kjohixi ra kjongatsja, ¿a jñà kjoa-la x̄ita k̄i k̄otechjà nga jè Nainá mì t̄i k̄i kixi iko-ni x̄ita? ⁴Majìn, mì tsa ko'sín koma-jìn. Ra jè Nainá, síhitjasòn ki'ta-ní koni 'sín tjín kjohixi-la, ni'sín takó x̄ita ndiso jñà x̄ita isà'nde; koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Jñá 'én ra j̄i kinákjii, x̄ita kixi kata'sín-li,
mé-ni nga j̄i sikijni tsa 'kia nga yá ra koàngi-li.

⁵Jñà kjoa ra mì k̄i nda tjín ra 'nié ra jién, tsa nda síkatsíjen jè kjoa-la Nainá ra kixi tjín, ¿kó'sín kixé? ¿A kixó-ná nga mì kixi tí'sín Nainá nga ko'sín ta tse kjohi'in títsjá-ná? (Tsa ko'sín kixé, jngo kjobítsjen-la ra taxki x̄ita inchi'nichjeén.)

⁶Tanga majìn-jìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Tsa kixi kjoa nga jè Nainá mì tsa kixi 'sín nga kjohi'in tsjá-ná, ¿kó'sín koma-ni nga k̄iindajín-la nga'tsi x̄ita isà'nde?

⁷Tjín-la i'ka ra ma k̄itso: “Tsa jñà 'én ndiso ra 'an chjàa, jeya síkijna-ni Nainá nga bakón jè kjoakixi ra 'sín, ¿mé-ni nga takó ko'sín tísinè-na kjohi'in koni tsa x̄ita jéé ra 'an?” ⁸¿A maá ko'sín kixé koni 'sín tsò 'én ra tsò?: “Isaá-la nda-ni nga 'cho 'sian iseé mé-ni nga katasakó-isa-ná ra kjonda.” Koni 'sín tsò i'ka ra x̄ita ndiso, nga 'koaá-ró 'sín tsò 'én ra 'an t̄ibakon-yá. X̄ita ra ko'sín tsò, 'nó nda bakèn-la nga 'ki-la kjohi'in.

Nijngo x̄ita ra nda 'sín

⁹¿Kó'sín síkítsjeén? ¿Jién ra x̄ita judío 'mì-ná, a isaá nda inchi'nié koni jñà x̄ita ra i'ka? Majìn, ijyee ko'sín kixin-no, nga ta ngàsòn ngáyaá ya kitsabá'nó-ná ra kjoa 'tse jé, jién ra x̄ita judío 'mì-ná, ko jñà ra taxki x̄ita. ¹⁰Koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsìn jngo ra x̄ita kixi, nijngo tíjna.

¹¹Niyá tjín x̄ita ra machiya-la,
niyá tjín ra ma-la bátsji Nainá.

¹²Nga'tsi x̄ita sabà kj'íi ndiyá iskábé;
ta jngoó ndiyá kijì, nga n̄imé chjì-la kjoa ra 'sín;
niyá tjín ra ma-la nda 'sín, nijngo tíjna.

¹³Nax̄ijta-la x̄ita k̄i,
'koaá 'sín 'cho kjòn koni 'sín kjòn jngo ngajo-la mi'ken 'kia
nga tjá'xajto;
ngi ta 'én ndisoó chja nijen-la;

jñà 'én ra tjí'a tsa'ba, 'koaá jngoya-la koni tsa xán-la yə.

¹⁴ Ngi ta 'én 'choó kitse'á tsa'ba nga chjajno-la xita, ko 'én ra ajò ma-la inìma-ná.

¹⁵ Mahachikon kjòn nga sí'ken xita xákjín nga bíxten jní-la.

¹⁶ Ta ñándà nga bima, nga síton-ní, nga síkjehesko mé ra tjín.

¹⁷ Mì kì be jè ndiyá ra ya fiko-ná ñándà tjín kjo'nchán.

¹⁸ Tsìn-la kjoskon-la Nainá a'ta 'tse kjoa ra 'sín.

¹⁹ Ijyeé 'ya-ná koni 'sín tsò ijye jè kjotéxoma ra 'tse Moisés, jñá-ní ra ko'sín títsò-la jñà xita ra ya fi'ta-la, mé-ni nga nga'tsi xita, mì kì ma kichja-ni ya ngixkon Nainá; ko mé-ni jè Nainá kùndajín-la jè ra kjoa 'tse jé-la, nga'tsi xita ra tjín i isà'nde.

²⁰ Njingo xita ra xita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá, ra ta ngatjì-la nga nda sihitjasòn kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés. Ta ngatjì-la jè kjotéxoma, ta kíí xá tíjna-ni nga isa nda 'ya-la jè jé ra tjín-ná.

Kó'sín nga ta kjotjò-ní nga síjcha'à'tá-ná Nainá

²¹ Tanga 'ndi 'ndi, tí'yaá-la kó'sín 'sín Nainá nga xita kixi 'sín-ná, ko mì tsa ki-ni nga nihitjasén kjotéxoma. Ta kíí-ní nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Nga tíjé-ni Kjotéxoma, 'koaá 'sín tsjá 'én, ko 'koaá tí'sín kitsò xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé ²² nga yaá nchrabá-ni nga xita kixi 'sín-ná Nainá 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. Ko 'koaá 'sín sìlko ijye nga'tsi ra kokjiín-la. Nga ngásòn ngáya kjòn nga'tsiò, ²³ ta ngatjì-la nga nga'tsi xita nga tsakátsji-jé; kjiín tíjtsajna-la ya ñándà nga tíjna jè kjoajeya-la Nainá. ²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá ta koó kjonda-la ko nga ta kjotjò-ní nga xita kixi 'sín-ná. Ta kíí-ní nga jè Jesucristo tsikíchjítjì-ná, 'koaá ma-ni nga ma tsikìtsajnandíí-ná ra kjoa 'tse jé-ná. ²⁵ Nainá kitsjá I'ndí-la koni jngo kjotjò ra faháxìn jé-ná ya ngixkon Nainá, 'kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, nga jè tsikíxten jní-la 'kia nga 'ken. Nainá, 'koaá 'sín bakón tsijen kó'sín nga kixi 'sín ra jè; ta ngatjì-la nga tí'sa kjotseé, Nainá maá-la nga iskoáákjoa, mì tsa ta ndìton kitsjà-la kjohi'in xita koni 'sín bakèn-la ta ngatjì-la jñà jé ra tsakátsji. ²⁶ Ko jè nìchjin ra titsajneeé 'ndi, 'koaá 'sín isikasén jè Jesucristo mé-ni nga kùndajín-ni kjoa ra tsikíjna chró'bá. 'Koaá ma-ni nga xita kixií ra jè, ko nga ta jé-ní ra ma-la xita kixi 'sín jñà xita ra bá'ta ikon jè Jesús.

²⁷ ¿Ñánda sijna-ni jè kjoa ra jè xita nda bachrjengi ijo-la? Ta yaá chija, mì kì tì mé chjí-la. ¿Tanga mé-ni? ¿Ñánda nchrabá-ni kjohixi? ¿A kií-ní nga inchniitjasén jè Kjotéxoma? Majìn, ta kií-ní nga tjín jngo kjohixi nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesús. ²⁸ 'Koaá 'sín machiya-ná ra fehe'ta-ni, nga jè Nainá, ta kií xita kixi 'sín-ná, ta ngatjì-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesús; mì tsa ki-ni nga Kjotéxoma 'tse Moisés nda sihitjasén.

²⁹ Jè Nainá, ¿a tà Nainá-la xita judío-ní? ¿A mí tsa 'tse-te ra taxki xita? Ngi kixí kjoa nga 'tseé-te ni'sín ta yá xita-ni. ³⁰ Nga jngoó-ni jè Nainá. Jè-ní ra ma-la nga xita kixi 'sín jñà ra xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-la a'ta 'tse Jesús; ti'koaá xita kixi 'sín-te jñà ra taxki xita ra mì kì tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús. ³¹ 'Kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, ¿a inchnachrje-ngi-ná jè kjoa 'tse kjotéxoma? Majìn, mì tsa inchnachrjengieé; yaá jnchro nda inchnikatsíjeén nga kií xá tjín-la jè kjotéxoma.

Mé ra bakón-ya-ná xkósòn 'tse Abraham

4 ¹ ¿Tanga kó kixé ra a'ta 'tse xita jchínga-ná Abraham? ¿Mé kjonda ra isakò-la? ² ¿A kií ngatjì-la nga nda ki'sín nga xita kixi kitsò-la Nainá? Majìn. Nga tsa 'koaà-la 'sín ki'sín, kjomaá-la tijè nda isíkijna-ni ijo-la. Tanga, mí-la tsa ya ngixkon Nainá. ³ Tanga, ¿kó tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá? Kíí 'sín tsò: “Jè Abraham, ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá ma-ni nga ko'sín kitsò-la Nainá nga xita kixi-ní.” ⁴ Jè ton ra tjábé-la xita ra síxá, mì tsa ta 'bì kjotjò-la. Jé-ní chjí-la nga síxá. ⁵ Jngo xita ra mì tsa jè bá'ta ikon jñà kjoanda ra 'sín, tanga makjiín-la ra a'ta 'tse Nainá, jè-ní ra xita kixi ma ya ngixkon Nainá. Nga ta jè-ni Nainá ra ma-la nga xita kixi 'sín jñà xita ra 'cho tjín kjoa ra 'sín, tà ngatjì-la nga makjiín-la ra a'ta 'tse. ⁶ Jè xita jchínga-ná ra tsi'kìn David, 'koaá 'sín kitsò ra a'ta 'tse kjonda ra 'se-la xita, ra mì tsa jñà ngatjì-la kjoa ra 'sín nga jè Nainá xita kixi kitsò-la. ⁷ Nga kitsò:

Mé tã tsja-la jñà xita ra ijye inìhijcha'ta-la jñà kjoa'cho ra ki'sín,

ko ra ijye kjóchjítjì jñà jé ra tjín-la.

⁸ Mé tã tsja-la jñà xita ra mì tì kì kindã 'sín-ni Nainá jñà jé ra tjín-la.

⁹Jñà kjon̄da kiī ra tsjá Nainá, ¿a tà 'tseé jñà xita judío ra tji'ta chiba ijo-la? ¿A mí tsa ti'koa 'tse-te ra taxki xita ra mi tsa tji'ta chiba ijo-la? Ijyeé ko'sín kixin-no nga jè xita jchínga-ná Abraham, 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga jè Abraham, xita kixi-ní. ¹⁰Tanga Abraham, 'kia nga xita kixi kitsò-la jè Nainá, ¿a ta 'koa tji'ta chibaá ijo-la? Majin; 'kiaá-ní 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. ¹¹Abraham, 'kia nga ijye ko'sín xita kixi kitsò-la Nainá, akjòn 'kiaá isi'ta chiba ijo-la koni jngo sello nga yaá 'ya-la nga ijyeé xita kixi-ní, ta ngatji-la nga kjokjiín-la ra a'ta 'tse Nainá 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. 'Koaá ma-ni nga jè ma xita jchínga-la nga'tsi xita ra makjiín-la ni'sín mi kì tji'ta chiba ijo-la. Ko 'kia nga makjiín-la xita kii, xita kixií tsò-la Nainá. ¹²Abraham jè ma xita jchínga-la jñà ra xita judío ra tji'ta chiba ijo-la; tanga mi tsa ta ki-ni nga tji'ta chiba ijo-la; jñá-ní ra 'koa ti'sín inchikjábé xkósòn-la Abraham nga ti'koa inchimakjiín-la koni 'sín nga kjokjiín-la Abraham 'kia nga tikjè si'ta chiba ijo-la.

Mé kjon̄da ra tsjá Nainá 'kia nga makjiín ra a'ta 'tse

¹³Nainá 'kia nga ko'sín kitsjà-la tsa'ba jè Abraham nga jé kongatsja jè isà'nde ko jñà xita tje-la nga 'tse kitsò-la; mi tsa ki-ni nga nda isihitjasòn kjotéxoma, ta kií-ní nga kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá; 'koaá ma-ni nga xita kixi kjomà ya ngixkon Nainá. ¹⁴Tsa tà jñá-la kongatsja kjon̄da kii jñà xita ra síhitjasòn kjoa 'tse kjotéxoma, mí-la ti mé chji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá tsa'koa; ko mí-la kì kitjasòn-ni koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá. ¹⁵Ra kjotéxoma 'mì, kjohi'íin bíné-ná; tanga tsa tsìn kjotéxoma, mí-la tsa mé kjotéxoma kitjá ítjòn-lá ni'sín ta mé ra 'sieén.

¹⁶Koni 'sín tsò 'én ra Nainá kitsjà-la Abraham, 'tseé-ní jñà xita ra makjiín-la. Ta tsjá kjotjò-la kjon̄da-la, mé-ni nga katasijna kixi-ni 'én nga kitjasòn-ní 'én kii a'ta 'tse nga'tsi xita ra ya nchrabá-ni tje-la Abraham. Mi tsa ta a'ta 'tse jñà xita ra tjin-la kjotéxoma, ti'koaá 'tseé-te jñà ra taxki xita ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Nainá koni 'sín kjokjiín-la Abraham. 'Koaá ma-ni nga xita jchínga 'mì-lá Abraham nga'tsi-ná ra makjiín-ná a'ta 'tse Nainá. ¹⁷Koni 'sín nga tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Kjín naxindá ra ijye ji ísingátsja-la nga ji kami xita jchínga-la.” Ko 'koaá 'sín tijná jè Abraham ya

ngixkõn Nainá. Jè Abraham kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá ra ma-la síkjaáya-la xita ra ijye 'ken; ko ti'koaá ma-la chja kixi a'ta 'tse kjoa ra kjè mé tjín koni tsa ijye kotíma kjòn.

¹⁸ Xita jchínga-ná Abraham nda kjokjiín-la koni 'sín kitsò-la Nainá ko ndaá iskoñá-la kjoa kii; ni'sín mì kì tjjin-la kó'sín koma-la nga kitjasòn. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjìn naxindá, xita jchínga tsò-la, koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-la tsa'ba nga kitsò-la: “'Koaá 'sín 'ñó kjìn koma ra xita tje-li.” ¹⁹ Jè Abraham, mì kì isikjahajen-la ikon koni 'sín nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, ni'sín ko'sín isikítsjen nga mì ti mé chjí-la ijo-la nga ijyeé 'ñó xita jchínga; kjameé bijchó-la jngo sindo nó; ti'koaá jè chjoón-la Abraham ra 'mì Sara, chjoón 'ndi-ní ko ya nándá majcháya ixti, mì kì ti mé chjí-la. ²⁰ Tanga jè Abraham mì tsa jò tsi'ké-la ikon koni 'sín tsò 'én ra kitsjà-la Nainá. Ta isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la ra a'ta 'tse Nainá. Ko 'ñó jeya isikíjna; ²¹ ngi ndaá tsikíjngo-la ikon nga jè Nainá, 'ñó tjín-la nga'ñó nga maá-la sihitjasòn ijye koni 'sín nga ijye kitsjà-la 'én-la. ²² 'Koaá ma-ni 'kia nga kijtse Nainá nga ndaá kjokjiín-la Abraham, 'koaá 'sín kitsò-la nga xita kixi-ní. ²³ Nga ko'sín tíchja xajon, mì tsa tà a'ta 'tse Abraham-jin nga tíchja. ²⁴ Ti'koaá a'ta tsajién-ná nga tíchja 'én kii; nga ti'koaá 'sín-te-ná kindá Nainá nga xita kixi kitso-ná ta ngatji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá ra isikjaáya-la jè Na'ín-ná Jesucristo a'ta 'tse kjobiya; ²⁵ nga kii xá-ni ya kjongatsja-ni kjobiya jè Jesús ta ngatji-la jè jé ra tjín-ná; ko kii xá jaáya-ila mé-ni nga xita kixi koma-ná ya ngixkõn Nainá.

Kó'sín ma-ni nga xita kixi tsó-ná Nainá

5 ¹ Ijyeé xita kixi-ná ra a'ta 'tse Nainá, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse, 'koaá ma-ni nga ijyeé tjín-ná kjo'nchán ko ra jè. Jè kjo'nchán ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo sakó-ná. ² Ti'koaá yaá nchrabá-ni a'ta 'tse kjonda rakii, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse; 'ñó tjíngo takén a'ta 'tse kjonda kii, ko 'ñó matsja-ná nga ko'sín chiñá-lá kjonda-la nga ti'koaá 'se-ná jè kjoajeya-la Nainá. ³ Mì tsa tà a'ta 'tse kjoa kii nga 'ñó matsja-ná, ti'koaá matsjaá-te-ná 'kia nga kjohi'in batojieén. 'Ya-ná nga 'kia nga kjohi'in batojieén, yaá sakó-ná nga'ñó nga kó'sín ma chíkjoajin-ná. ⁴ 'Kia nga sakó-ná nga'ñó kó'sín nga chíkjoajin-ná, yaá 'ya-la kó'sín kjén; 'kia nga 'ya-la

kó'sín kjén, yaá nchrabá-ni nga chiñá-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá. ⁵Ko jè ra chiñá-lá mì tsa kjosabá tsjá-ná askan-nioo, kitjasón-ní; nga jè Nainá ijyeé nda isíkijnajin ya inìma-ná jè kjotsjacha-là ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là nchrabá-ni, Inìma Tsje ra jè Nainá kitsjá-ná.

⁶'Kia nga ijchò nichjin-là, jè Cristo 'ken-tji ngajo-ná, nga'tsi-ná ra tjín-ná jé, ta ngatji-là tsìn-ná nga'ño kó'sín nga ma ta jién kítjokajieén jé-ná. ⁷Mì tsa taxki tjín xita ra mejèn-là nga kiyá ngajo-là ra kj'íi xita, ni'sín xita kixi. Tanga tsa kii nichjin tjín i'ka-ni xita ra tsjá-là ikon nga kiyá-tji-là jngo xita ra 'ño nda xita, tanga i'ín tjín. ⁸Tanga jè Nainá ndaá bakón nga 'ño tsjake-ná ra jién, nga ni'sín takó 'ño tse jé titsajnajieén, jè Cristo 'ken ngajo-ná. ⁹Tsa jè ngatji-là jní ra tsikíxten Cristo nga ijye xita kixi ma-ná ra a'ta 'tse Nainá, isaá ta tjín kixi kjoa 'ndi-ni nga a'ta 'tse-ní ma kítjokajieén kjohi'in ra tsjá Nainá 'kia nga kjehe'tà nichjin. ¹⁰'Kia nga jè nichjin nga kondra tsikitsajna-lá Nainá, tijé-ni Nainá tsikíndajín-ko-ná kjoa a'ta 'tse kjobiya-là I'ndí-là. 'Ndi 'ndi 'kia nga ijye nda báko-ná Nainá, isaá tjín kixi kjoa nga maá kítjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná ra a'ta 'tse Cristo, ta ngatji-là nga jaáya-ila ko tíjnakon-ní. ¹¹Ko mì tsa tà jñà-ni kjoa, ti'koaá 'ño matsja-ná a'ta 'tse Nainá ta ngatji-là nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná; nga a'ta 'tse-ní nga ma chibanda-ná ko jè Nainá.

¹²'Kia nga 'jaha'sen kjoa 'tse jé ya isà'nde, jngo-ní xita ra tsakátsji-jé. Ko jé kjoa 'tse jé ra 'jiikó kjobiya; 'koaá ma-ni nga ko'sín sakó-là nga'tsi xita ra 'mì kjobiya; ta ngatji-là nga nga'tsi-ni xita nga iskajin jé. ¹³'Kia nga tikjè kjotéxoma tjín-ni ya isà'nde, ta'koa ijyeé tjín ra kjoa 'tse jé. Tanga mì tsa kindá ma ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa mé kjotéxoma tjín. ¹⁴Skanda 'kia-ni jè nichjin 'tse Adán skanda nichjin 'tse Moisés, jè kjobiya tsatéxoma a'ta 'tse nga'tsi xita, ni'sín mì tsa ko'sín tjín jé ra tsakátsji koni 'sín ki'sín jè Adán nga tsatonè-là kjohixi ra kitsjà-là Nainá. Jè Adán, tijé ngoya-là jè ra askan 'ji.

Yá ngatji-là nga 'ji ra jé ko nga 'ji jè ra kjonda

¹⁵Tanga kjoa 'tse jé ra tsakátsji Adán, mì kì mangásòn-ko koni jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá; ta ngatji-là kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo xita, kjín xita tsako-là kjobiya; tanga jè kjonda

ra kitsjà kjotjò Nainá a'ta 'tse jngo x̄ita, jè ra 'mì Jesucristo, isaá tse kjonda t̄jín-la nga k̄jín x̄ita machikon'tin-ni. ¹⁶Ko mì k̄i mangásòn-ko jè kjonda ra tsjá kjotjò Nainá ko kjoa 'tse jè ra tsakátsji ra tà jngo-ni x̄ita. Nga ta kíí ngatjì-la nga jngo x̄ita tsakátsji-jé, nga ko'sín kitsjà kjohixi Nainá nga kjohi'in kata'se-la nga'tsi x̄ita. Tanga 'kia nga 'nó k̄jín x̄ita tsakátsji-jé, kíí ngatjì-la nga ko'sín kitsjà jnchro kjonda Nainá nga j̄nà x̄ita, kixi katitsajna ya ngixkon. ¹⁷Tsa ta jè ngatjì-la nga jngo x̄ita ra tsakátsji-jé nga tsatonè-la jngo kjotéxoma, nga ko'sín jè kjobiya tsatéxoma, isaá ta 'nó nda k̄ítsajnakon j̄nà x̄ita ra 'nó tse kjonda-la Nainá tjábé-la, t̄i'koa 'nó tse kjotjò-la Nainá 'ki-la nga x̄ita kixi k̄ítsajna ya ngixkon Nainá, ta ngatjì-la jngo x̄ita ra 'mì Jesucristo.

¹⁸Koni 'sín nga ta jè ngatjì-la kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo x̄ita ra ki'mì Adán, nga ko'sín kjohi'in iskanè-la nga'tsi x̄ita, 'koaá t̄i'sín jè kjoakixi ra ki'sín jè Jesucristo, yaá nchrabá-ni nga x̄ita kixi ma nga'tsi x̄ita, mé-ni nga kata'se-la kjobinachon. ¹⁹Koni 'sín nga ta jè-ni ngatjì-la jngo x̄ita ra mì k̄i nda isihitjasòn-la Nainá, nga ko'sín jé iskajin nga'tsi x̄ita, 'koaá t̄i'sín nga ta jè ngatjì-la jngo x̄ita ra nda isihitjasòn-la Nainá jè ra 'mì Jesucristo, nga ko'sín k̄jín x̄ita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá.

²⁰Kíí xá itjo-ni jè kjotéxoma 'tse Moisés, mé-ni nga isa nda kochiya-isa-la kó'sín kjokjìn-ya-isa ra kjoa 'tse jé. Tanga 'kia nga 'nó kjokjìn-ya-isa ra kjoa 'tse jé, isaá ngi ko'ki iskasòn-isa jè kjonda-la Nainá. ²¹Koni 'sín nga jè tsatéxoma ra kjoa 'tse jé nga biya x̄ita, 'koaá t̄i'sín jè kjonda ra tsjá Nainá katatéxoma nga x̄ita kixi katameé ya ngixkon Nainá mé-ni nga kata'se-ná kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo.

Kó'sín chja-ni 'kia nga satíndé

6 ¹¿Kó'sín kixé? ¿A ndaá t̄jín nga kjótsji-jé iseeé mé-ni isa tse kjonda katatsjá-isa-ni Nainá? ²Majin, mì k̄i t̄i ma-ni tsa ko'sín 'sieén. Jién tsa ijyeé titsajna'taxín-lá ra kjoa 'tse jé koni tsa ijye 'keén ra a'ta 'tse, ¿kó'sín koma-ni nga takó ya k̄ítsajnajin iseeé? ³¿A mí 'ya jìòn nga nga'tsi-ná ra a'ta 'tse Jesucristo isatíndé, mé-ni nga jngo kama-ná ra ko jè, kíí xá isatíndá-ná nga ya bitjàhã'sen'tá-lá a'ta 'tse kjobiya-la? ⁴'Kia nga satíndé, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa ya sihi'nde'tá-lá

Cristo ya a'ta 'tse kjobiya-la. Koni 'sín nga a'ta 'tse nga'ño-la Nainá ra 'ño jeya tjna jaáya india-ila jè Cristo; 'koaá ti'sín machjeén nga ko'sín sjiché ijo-ná nga jngo kjobinachon xitse chjibé.

⁵Tsa ya itjàh'asen'tá-lá jè Cristo koni 'sín nga 'ken ra jè, 'koaá ti'sín kjoaáya-ná ra jién koni 'sín nga jaáya-la ra jè.

⁶'Ya-ná nga jè kjoa jchínga ra ki'chá-ná, yaá isi'tako Cristo ya a'ta krò, mé-ni nga katachija-ni jè nga'ño ra tjin-la ijo jé-ná; nga mì tije siikijne-ná. ⁷Nga jngo xita ra ijye kàbiya, ijyee tijnandií-ni ra a'ta 'tse jé. ⁸'Kia nga ijye ya 'ken'tá-lá jè Cristo, tjiingoó takén nga ya kitsajnakon-keé. ⁹'Ya-ná nga koni 'sín nga jaáya-la jè Cristo 'kia nga 'ken, ni-ti-jngo nichjin kiyá india-ni. Jè ra 'mì kjobiya, mì kì tì mé nga'ño tjin-la ra a'ta 'tse. ¹⁰'Kia nga 'ken jè Cristo, ta india kjón-ní 'ken ra ta ngatji-la kjoa 'tse jé; nga tijnakon 'ndi 'ndi, ngi a'ta 'tse Nainá tijnakon-ni nga tísíhitjasòn-la. ¹¹Jìòn, 'koaá ti'sín tikítsjen koni tsa ijye 'ken ra a'ta 'tse jé; tanga titsajnakon-nájiòn ra a'ta 'tse Nainá nga ya titsajnakoo jè Na'ín-ná Jesucristo. Ko a'ta 'tse Nainá titsajnakon-no 'ndi.

¹²'Koaá ma-ni, kì tì tsja bi'nde-no nga kjoa 'tse jé batéxomajin-isa ya ijo-jé-no, mé-ni nga koma sikijne-la, nga mì tsa tì ya siitjasòn-la koni 'sín tjin kjoa'cho ra sasén-la ijo-ná. ¹³Kì ya nìngatsja ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ko'sín katachjeén koni tsa jná kichá ra 'cho machjeén. Ta isaá jè Nainá tingatsja jìòn ijo-no koni tsa jngo xita ra ijye 'ken nga jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Nga ko'sín katasíchjeén-najiòn Nainá koni jngo kichá ra a'ta 'tse kjonda machjeén. ¹⁴'Koaá 'sín koma-ni nga mì tì kjoa 'tse jé kotéxoma-ni ra a'ta tsajiòn, ta ngatji-la nga mì tsa a'ta 'tse kjotéxoma 'tse Moisés titsajna-no 'ndi-ni, ta a'ta 'tseé kjonda-la Nainá ra ta tsjá kjotjò titsajna-no.

Mé ra nikijne-lá 'kia nga ta kjoa 'tse jé fahjtakéé

¹⁵¿Kó kixé, a kjótsji-jé iseé 'kia nga a'ta 'tse kjonda-la Nainá titsajna-ná nga mì tsa tì a'ta 'tse kjotéxoma-la Moisés titsajna-ná? Majìn, mì tsa ko'sín tjin-jìn. ¹⁶¿A mí 'ya jìòn, tsa 'kia yá ra ngi ya siitjasòn ki'ta-la nga ya sixá'ta-la; ngi chi'nda 'tseé 'sin-no? 'Koaá ti'sín tjin, tsa 'kia nga jè kjoa 'tse jé singatsja ijo-no, kiyá-nó; tanga tsa jè Nainá singatsja ijo-no, yaá siitjasòn-la nga kixi 'siaan ya ngixkon ra jè. ¹⁷Tanga tse

kjonda kata'se-la Nainá, nga ni'sín ya inìngatsja jìon ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ya inìhitjasòn-la koni tsa jngo chi'nda'nò-la, 'ndi 'ndi ijyee ngi koó inìma-no nga ko'sín inçhinitjasòn koni 'sín ngi nda tjin 'én kixi ra ki'senajmíya-no. ¹⁸'Ndi-ni ijyee titsajnantíi-no ra kjoa 'tse jé; ijyee chi'nda-la ra 'tse kjoa kixi ma jìon; ko tjiné-no nga ko'sín siitjasòn koni 'sín síjé ra kjoakixi. ¹⁹Jñà 'én ra tíchjà nga tíbakó-no mì tsa jñà-jìn ra chjà tsò, ta ngatjì-la kjè tsa 'nò tjin jè takòn, takó kjè tsa nda fiya-no ra kjoa 'tse Nainá. Koni 'sín ki'nià tì'sa kjotseé nga ya inìngatsja ijo-no kjoa ra tje tjin ko ra 'cho tjin ko jñà tsatéxoma-no; 'ndi-ni, 'koaá tì'sín tingatsja ijo-no a'ta 'tse kjoakixi mé-ni nga jè kjoakixi katatéxoma-no nga tsje kítsajna ya ngixkon Nainá.

²⁰Kia nga ko'sín ya kiichja'nda-no ra kjoa 'tse jé, mì tsa ya inìhitjasòn-la ra kjoakixi 'tse Nainá. ²¹Tanga, ¿mé kjotjò ra inikijne-la jìon ra a'ta 'tse kjoa 'tse jé? Ko 'ndi-ni skanda masabà-najìon 'tse kjoa ki, nga tà yaá fiko-ná nándà nga tjin kjobiya. ²²'Ndi 'ndi 'kia nga ijye titsajnantíi-no ra kjoa 'tse jé, chi'nda-la Nainá-najìon; jè kjotjò ra tíjábé-no jè-ní nga tsje inçhibitsajna jìon ya ngixkon Nainá. Ko ra fehe'ta-ni, 'se-nó kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nichjin-nioo. ²³Jè chjí-la ra kjoa 'tse jé, ta kjobiya-ní ra nikijne-lá. Tanga jè kjotjò ra tsjá-ná Nainá jé-ní kjobinachon ra mì fehe'ta nita mé nichjin-ni, ra 'bí-ná nga ya titsajna kéé Cristo Jesús ra batéxoma-ná.

Mé nga'nò ra tjin-la jè kjotéxoma

7 ¹Jìon 'ndsé ndaá tjin-no, jè kjotéxoma, skanda yaá fehe'ta nga'nò-la 'kia nga biya jè xita. Jìon-nó ra ko'sín tíxian-no, jìon ra ijye nda tjin-no kó'sín tíchjà kjotéxoma. ²'Koaá ngoya-la koni jngo chjoón ra tjin-la 'xin; 'koaá 'sín tsò kjotéxoma nga mì kì koma tsjín-ni xákjén 'kia nga takó titsajnakon ngajòo. Tanga tsa kiyá jè 'xin-la, jè chjoón, ijyee tíjnantíi-ni a'ta 'tse kjotéxoma rakii. ³'Kia takó tíjnakon 'xin-la jè chjoón, ko tsa kj'íi xita 'xin kixan-ko, kjoa chijngii ra tí'sín, tanga tsa ijye 'ken 'xin-la, jè chjoón, ijyee tíjnantíi-ni ra kjoa 'tse kjotéxoma rakii; komaá kixan-ko india-ni ra kj'íi xita 'xin. Mì tsa tì kjoa chijngi-ni ra 'sijn.

⁴'Koaá tì'sín t́jín ra a'ta tsajìòn-jìòn ra 'ndsé chibé, ijyee 'ken-nájiòn ra a'ta 'tse nga'ño ra t́jín-la kjotéxoma, ta ngatjì-la, 'kia nga 'ken jè Cristo, yaá taña 'ken'ta-la jìòn, mé-ni nga 'ndì 'ndì jè kichja'nda-no jè Cristo ra jaáya-la ya ajin-la mi'ken, kò mé-ni nga kata'ya-la ra a'ta tsajíen kjonda ra jè Nainá sasén-la. ⁵'Kia nga tì'sa, yaá tsikitsajnajieén kjoa 'tse jé ra isíjé ijo-ná. Kò 'kia nga 'ji jè kjotéxoma, ta isaá jnchro isa 'ño isíjé ijo-ná jñà ra kjoa'cho. Kò jñà kjoa'cho ra iskajieén, kjobiyaá ìkò-ná. ⁶Tanga 'ndì 'ndì, ijyee 'keén ra a'ta 'tse kjotéxoma ra kitsabá'ño-ná kjotsee; titsajnandíí-ná kò ijyee maá sixá-lá Nainá nga jngo kjoa xitse tja'ché koni 'sín bakón-ya-ná jè Iníma Tsje-la Nainá. Mì tsa tì kò'sín 'sian-ná koni 'sín t́jín kjotéxoma jchínga ra xajon t́jít'a.

⁷¿Kó'sín kixé? Ra kjoa 'tse kjotéxoma, ¿a 'choó t́jín? ¿A kjoa 'tse jé-ní? Majìn. Mì tsa kò'sín t́jín-jìn. 'Koaá ngoya-la koni tsa 'an, tsa tsín kjotéxoma, mí-la kì kítsee ñáa-ni ra kjoa 'tse jé. Kò mí-la kì kjòchiya-na kótsò-ni nga mì kì ma sijkjaájieén tsajmì ra mì tsajíen, tsa mì jè kjotéxoma kò'sín 'bénajmí-ná nga tsò: “Kì jñà nìkjaajin tsajmì ra mì jì bako-li.” ⁸Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-isa-la nga'ño ra a'ta 'tse kjotéxoma; 'koaá kjomà-ni, ta isaá 'ño kjín ndiyá-la tsajmì ra jahajin-isa-na ra mì tsa 'an bako-na. 'Koaá ma-ni, tsìn-la nga'ño ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa kjotéxoma t́jín.

⁹'Kia nga tì'sa kjotsee, ta 'koaá 'sín tsakátijnaa nga mì kì kítsee kó'sín t́jín kjotéxoma. Tanga 'kia nga ijyee kítsexkon jè kjotéxoma, jè kjoa 'tse jé isaá 'ño ki'se-la nga'ño; 'koaá ma-ni nga ta kjobiyaá isakò-na. ¹⁰Jè kjotéxoma ra t́jínè-la nga kjobinachon tsjá-ná, tà isaá kjobiya kitsjá-na. ¹¹Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-la nga'ño ra a'ta 'tse kjotéxoma nga iskondacha-na, 'koaá ma-ni nga kjobiya isakò-na. ¹²Ra kixì kjòn-ni kjoa, jè kjotéxoma, tsjeé t́jín; nga koni 'sín batéxoma jñà 'én ra t́jít'a, tsje-ní, kixì-ní, kò ndaá t́jín. ¹³¿Tanga kó'sín t́jín? ¿A ta isaá jnchro jè kjoa ra nda t́jín 'jíí sí'ken-na? Majìn, mì tsa kò'sín t́jín-jìn. Mé-ni kata'ya-la nga jè kjoa 'tse jé, nga 'ño 'cho t́jín, 'koaá ma-ni nga jè jnchro kjoa 'tse jé, kiìkòjin-na kjobiya nga iskábé ra kjoa 'tse kjotéxoma ra nda t́jín, mé-ni nga a'ta 'tse kjotéxoma kata'ya-la nga 'ño 'cho t́jín ra kjoa 'tse jé.

Kó'sín kjaán-kjo ijo-ná kō kjobítsjen-ná ra a'ta 'tse Nainá

¹⁴Ya-ná nga jè kjoa 'tse kjo'téxoma, kjobítsjen 'tse Inìma Tsje-là Nainá-ní; tanga ra 'an, ijo jé tsá'ya; yaá ngatsja-na ra kjoa 'tse jé. ¹⁵Mì kì machiya-na mé kjoa ra 'sín ijo-na. Jñà kjoa ra nda t́jín ra mejèn-na nga 'siaan, mì tsa jè sìhitjásòon. Tà isaá jñà kjoa ra mì kì sasén-là inìma-na sìhitjasòn ijo-na. Jñà kjoa ra 'siaan, mì kì machiya-na. ¹⁶'Kia nga kó'sín 'sín ijo-na jñà kjoa ra mì tsa 'an mejèn-na, 'koaá 'sín xiaan nga kixí kjoa nga ndaá t́jín koni 'sín tíchja kjo'téxoma. ¹⁷'Kia nga kó'sín 'sín ijo-na nga bátsji-jé, mì tsa tì 'an-naa ra kó'sín 'siaan, jè kjoa 'tse jé ra ya t́jnajin ya ijo-na ra kó'sín 'sín. ¹⁸'An ra xita isà'nde 'mì-na, be-ná nga mì kì nda t́jín kjoa ra t́jnajin ya ijo-na. Nga mejèn-na nga nda 'siaan ra 'an, tanga jè ijo-na mì kì ma-là sìhitjasòn kjoa ra nda t́jín. ¹⁹Mì tsa kó'sín 'siaan koni 'sín t́jín kjonda ra 'an mejèn-na 'siaan; tà isaá jñà sìhitjásòon jñà kjoa'cho ra mì 'an mejèn-na 'siaan. ²⁰'Kia nga kó'sín 'siaan jñà kjoa'cho ra mì jè inìma-na mejèn-là, mì tsa tì 'an-naa ra kó'sín 'siaan, jé kjoa 'tse jé ra ya t́jnajin ijo-na ra kó'sín 'sín. ²¹Nga nì'sín mejèn-na nga nda 'siaan, ta isaá kj'íí 'sín t́jín kjohixi ra sakó-na a'ta tsá'an: Nga tà kjoa'cho t́jnajin ki'ta ya ijo-na. ²²Tanga ra ya ajin inìma-na batoó matsja-là ra a'ta 'tse kjo'téxoma-là Nainá. ²³Tanga t́jín ìjngo kjoa ra ya tísíxájin ya ijo-na ra mì kì tsjá'nde-na nga nda 'siaan; jè kjoa 'tse jé ra t́jnajin-na, kjaán-kjo-ní kō kjobítsjen-na ra mejèn-là nga nda 'sín. Kō jé kjoa 'tse jé ra tísíxájin ijo-na síkijne-na nga kó'sín 'cho 'siaan. ²⁴Ima-ró-na ra 'an. ¿Yá ra ma-là kochrjekàjin-na a'ta 'tse nga'nó-là kjobiya ra t́jín-là ijo jé-na? ²⁵Ta jngoó jè Nainá. Kíí kó'sín xin-là a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo nga tse kjonda kata'se-là ra jè.

Jè 'én ra kotíxian-no, jè-ní nga yaá ajin kjobítsjen-na sìhitjásòon koni 'sín t́jín kjo'téxoma-là Nainá, tanga jè ijo-na, takó yaá kjinè-là kjo'téxoma ra kjoa 'tse jé.

Yá kjòn-ni ra ngi ìxti-là Nainá ma

8 ¹Tanga 'ndì 'ndì, mì tsa tì mé kjohi'in t́jín-ni a'ta 'tse xita ra ya títajnakō Cristo, [jñà xita ra mì tsa tì kó'sín inchisíjchá-ni ijo-là koni 'sín t́jín kjoa'cho ra síjé ijo-ná; nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-là koni 'sín síjé jè Inìma Tsje-là Nainá].

²Jé nga'nó-là Inìma Tsje-là Nainá tsjá-ná kjobinachon 'kia nga ya titsajna^{keé} jè Cristo; ko jé síkíjnandií-ná a'ta 'tse nga'nó ra tjín-là kjoa 'tse jé ko jè kjobiya. ³Jè kjotéxoma 'tse Moisés mì kì ki'se-là nga'nó nga isíkítsajnandií-ná ra kjoa 'tse jé-ná, ta ngatjì-là jè ijo-ná ta jñá bátsji kjoa 'tse jé ra tjín ya isà'nde. Jè kjoa ra mì kì ichikjoa-là jè kjotéxoma, jé-ní ra Nainá ki'sìn 'kia nga isikasén jè l'ndí-là koni jngo xita isà'nde ra ijo ki'se-là koni jñà xita ra tjín-là jé. Kitsjà kjotjó ijo-la l'ndí-là nga 'ken, ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé-ná. Nainá, 'koaá 'sìn ki'sìn nga jngó-kjá tsjahíxìn jè kjoa 'tse jé ra tjín-là ijo-ná. ⁴Nainá kií ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga a'ta tsajién katitjasòn-ni koni 'sín síjé kjohixi 'tse kjotéxoma, jién ra mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-ná ijo-ná koni 'sín mejèn-là ijo jé-ná, nga ijyeé ko'sín inchiníjché ijo-ná koni 'sín mejèn-là jè Inìma Tsje-là Nainá.

⁵Jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín síjé ijo jé-la, ta jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là ijo-la; tanga jñà ra ko'sín 'sìn koni 'sín nga síjé Inìma Tsje-là Nainá, jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá. ⁶'Kia nga ta jñá níkítsjeén jñà kjoa ra mejèn-là ijo-ná, kjobiyaá fiko-ná. Tanga 'kia nga jñà níkítsjeén jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá, jè 'se-ná ra kjobinachon ko ra kjo'nchán. ⁷Jñà kjobítsjen 'cho ra ta jè kájno-là ijo-ná, kondra 'tse Nainá-ní. Nga mì kì mejèn-là ko mì kì ma-la síhitjasòn kjotéxoma ra 'tse Nainá. ⁸Ko jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín tjín kjoa ra síjé ijo-la, mì kì ma-la nga 'sìn kjoa ra sasén-là Nainá.

⁹Tanga ra jiòn-jiòn, mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-no ijo-no koni 'sín mejèn-là ijo jé-no; 'koaá 'sín titsajna jiòn 'ndi 'ndi koni 'sín tjín ra síjé jè Inìma Tsje-là Nainá nga ijyeé ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá. Jñà xita ra tsìn-là Inìma Tsje-là Nainá ra tsjá jè Cristo, mì tsa xita 'tse Cristo-jìn. ¹⁰Ijyeé ya tijnajin ya inìma-no jè Cristo, 'koaá ma-ni nga jè inìma-no tijnakon, ta ngatjì-là nga ijyeé xita kixi-najìon ya ngixkon Nainá; ni'sín jè ijo-no ijyeé ko'sín tjínè-là nga kiyá ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé. ¹¹'Kia nga ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá ra isikjaáya-là Jesucristo a'ta 'tse kjobiya, Nainá, 'koaá tì'sín jè síkítsajnakon india-ni ijo-najìon ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là ra ya tijnajin inìma-no.

¹²Jién ra 'ndsé chibé, tijnáa jngo-ná ra machjeén-là nga nda síhitjasón-lá; tanga mì tsa jè-jìn ijo-ná ra machjeén-là takó

ko'sín sihitjasón-lá koni 'sín tjín kjoa'cho ra síjé. ¹³ Nga tsa takó ko'sín 'siaan jiòn nga ya kongí'ta-la kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kiyá-nájiòn. Tanga tsa ki'nde-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga jngó-kjá katjahíxìn kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kitsajnakon-no. ¹⁴ Nga nga'tsi jñà xitá ra jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-la kó'sín nga 'siin, jñá-ní ra ixti-la Nainá 'mì. ¹⁵ Mì tsa jè kitsjá-ná Nainá jngo inìma ra takó ya síkijnajin'ñó-ná ra kjoa 'tse jé nga ya kitsajin iseé ra kjoskon; jè Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjá-ná, jé-ní ra kjábétjò-ná nga ixti-la Nainá kameé, ra skanda maá 'mí-lá Nainá ra a'ta 'tse: “Jì Apá.” ¹⁶ Jè Inìma Tsje-la Nainá 'bénajmí kixi-la jè inìma-ná, nga ngi kixí kjoa nga ixti-la Nainá 'mí-ná. ¹⁷ 'Kia nga ijye ixti-la Nainá 'mì-ná, ti'koaá tsajién-ná kjo'tjò ra tjínda-la Nainá koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-ná; kjo'tjò kù yaá taña tjábé-ná ko jè Cristo, tsa ti'koa inchinikjiin-te kjohi'in koni 'sín isikjiin kjohi'in ra jè, mé-ni nga 'kia koma askan-nioo, yaá taña jeya kitsajnakéé.

Kó'sín tjín kjoa ra chiñá-la ra 'sa nchrabá

¹⁸ 'An, 'koaá ma-na, koni 'sín tjín kjohi'in ra inchinikjieén 'ndi-ni, mì kì mangásòn-ko koni 'sín tjín kjoajeya-la Nainá ra 'se-ná 'kia nga koma askan-nioo. ¹⁹ Nga'tsi ra jè Nainá tsikínda ra tjín ya isà'nde, 'ñó inchikoñá-la nga mejèn-la nga ske jè nichjin 'kia nga jè Nainá kokòn tsijen yá kjòn-ni ra ixti-la ma. ²⁰ Nga'tsi ra jè Nainá tsikínda, jngó-kjá itsón-jin-ní koni 'sín tjínè-la nga kochjeén kjòn-ni, tanga mì tsa ki-ni nga ta jñá ko'sín kjomejèn-la; kií-ní nga jè Nainá ijye ko'sín iskosòn-la; tanga takó inchikoñá-ní ²¹ nga kijchó jè nichjin 'kia nga ti'koa kitsajnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra ma-la síkítsón-jin nga kijchòtjingi-la kjoajeya ra 'se-te-la jñà ra ixti-la Nainá ma. ²² 'Ya-ná nga nga'tsi ra jè Nainá tsikínda, skanda 'ndi 'ndi ngásòn ngáyaá inchichjajé, ko tseé kjohi'in inchisíkjiin koni jngo chjoón ra i'ndí títsin-la. ²³ Mì tsa tà jñà-jìn ra inchichjajé; ti'koaá jién ra ijye tjen kitsjá-ná Nainá jè Inìma Tsje-la, ti'koaá 'ñó inchibátéjé-te inìma-ná ra jién, nga inchichiñé nga 'ñó mejèn-ná 'kia nga skaábétjò-ná Nainá nga jngó-kjá ya kitsajnakéé koni ixti-la, ko jè ijo-ná kijnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra síkítsón-ná. ²⁴ 'Kia nga jè Cristo ijye isíkítsajnandií-ná, 'koaá 'sín chiñá-lá nga 'koaá 'sín kitjasòn kjoa kù. Tanga tsa ijyeé-la

tí'ya-la jñà kjoa ra in-chichiná-lá, mì-la kì tì mé jchíña-isa-lá; nga jngo kjoa ra ijye tí'ya-la, ¿mé ra ma jchíña-isa-lá ra a'ta 'tse? ²⁵Tanga tsa 'kia jè jchíñá-lá jngo kjoa ra kjè batsíjen-ná, machjeén-ní nga jchíñakjoa-la nda-nda-lá.

Kó'sín basikō-ná jè Inìma Tsje-là Nainá

²⁶'Koaá tì'sín tjín, nga jè Inìma Tsje-là Nainá basikō'ta-ná a'ta 'tse kjoa ra síhinda takén. 'Kia nga mì sakó-ná 'én kó'sín nga sijé-lá Nainá 'kia nga bitsa'ba-lá, jé Inìma Tsje-là Nainá bítsa'batjì-ná jñà 'én ra mì kì ma-ná nakjé ra jién. ²⁷Jè Nainá ra ma-là kjó'ta kó'sín tjína jè inìma-ná, ijyeé be-ní kó'sín tjín jè ra mejèn-là Inìma Tsje-là. Nga jè Inìma Tsje-là Nainá 'kia nga bítsa'batjì xitá tsje-là Nainá, 'koaá 'sín bítsa'ba koni 'sín nga jè Nainá mejèn-là.

Kó'sín nga nímé tjín ra ma síikasén'taxín-ná ra a'ta 'tse Nainá

²⁸Tjín-ná, nga nga'tsì kjoa ra ma'tin jñà xitá ra tsjake Nainá, 'koaá 'sín 'sín Nainá nga basikō'ta tsje-ní nga sakó-là kjonda; 'koaá 'sín síkō Nainá jñà xitá ra xá jè kiichja-ila koni 'sín nga ijye jè tjínda-là, ²⁹jñà xitá ra xá kō'sín ijye tsikí'ta xkon-ni Nainá nga tì'sa tjà'tsin-là kjoa; tì'koaá ijyeé kō'sín iskosòn-là nga ngásòn koma koni jè I'ndí-là, mé-ni nga jè ra I'ndí-là, 'koaá 'sín kíjna koni nga I'ndí-tjòn ya ñándá nga kjìn ma-ni ixti 'ndse. ³⁰A'ta 'tse jñà xitá ra jè Nainá ijye kō'sín iskosòn-là, tì'koaá xá kiichja-ila; kō jñà ra xá kiichja-ila, tì'koaá xitá kixí kì'sín ra a'ta 'tse; kō jñà ra xitá kixí kì'sín; tì'koaá kitsjá-là kjoajeya-la.

³¹¿Kó'sín kixó iseé a'ta 'tse kjoa kì? 'Kia nga jè Nainá tíbasikōtjì-ná, niyá-la ra ma kó síkō-ná. ³²Jè Nainá nda skanda mí 'on kjomà-la jè I'ndí-là, ta isaá kitsjà kjotjò-ní nga 'ken ngajo-ná nga'tsi-ná. Koni 'sín nga ijye kitsjá-ná I'ndí-là, ¿a mí tì'koaá ya taña tsjá-te-ná ta mé kjonda ra kochjeén-isa-ná? ³³¿A tjín yá ra ma-là koàné jé-isa-ná jién ra xá Nainá jahíjin-ná? Nga jé jnchro Nainá ra ijye xitá kixí kì'sín-ná ra jién. ³⁴¿A tjín yá ra ma-là nga kìnè-isa-ná kjohi'in? Nga jé jnchro Cristo Jesús ra 'ken ngajo-ná, tì'koaá jaáya india-ila 'kia nga 'ken. Kō yaá tjína ya nga kixí-là Nainá nga tíbitsa'batjì-ná. ³⁵¿A tjín yá ra ma-là kochrje'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-là Cristo? ¿A kjohi'in-ní? ¿A kjoba-ní? ¿O ra jè-ní nga mahatjìngi-ná xitá?

¿O ra kjoa kjiijnchrá-ni? ¿O ra jè-ní tsa tsìn-ná níkke ra tsjayeé? ¿O ra jè kjoa ra kjoskon 'mìdò? ¿O ra jé-ni nga sù'ken-ná xità? Majìn, nijngo kjoa kii ra kichíkjoa-la. ³⁶ Koni 'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Ra a'ta tsaji, kji'ta nichjin tjin-la kjoskon nga mejèn
kiyá-jìn,

'koaá 'sín betákon-najìn xità

koni kjòn jñà forrè ra ijye tíhijyo-ndá nga kiyá.

³⁷ Tanga ni'sín takó ya inçhibatojieén nga'tsi kjoa kii, ta isaá jnchro jién bato 'ñó nda inçhinikijne-lá nga jè tíbasiko-ná jè Cristo ra 'ñó kjotsjake-ná. ³⁸ 'Koaá ma-ni ngi tíjngoó takoàn ra 'an, nga niyá-la ra koma-la kincha'taxín-ná ra a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá, ni mì tsa jè kjobiya, ni mì tsa jè kjobinachon, ni mì tsa jñà ìkjali, ni mì tsa jñá nga'ño ra tjin ya isà'nde kò jñà nga'ño ra tjin ya ajin isén, ni mì tsa jñà kjoa ra tjin nichjin 'ndi 'ndi, kò ni mì tsa jñà kjoa ra 'sa kókama, ³⁹ ni mì tsa jè kjoa ra isa 'nga tijná, ni mì tsa jè kjoa ra isa nanga tijná, kò nijngo-isa tsajmì ra jè Nainá tsikínda ma-la kincha'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá ra ijye tsakón-ná a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná.

Kó'sín nga xá itjahájin-ni jè naxindá Israel

9 ¹ Ngi 'én kixií ra tíchjà a'ta 'tse Cristo, mì tsa 'én ndiso-jìn [nga 'ñó makájno-na jñà xità xàngia]; jè inìma-na, 'koaá 'sín síchiya kixi-na, nga jè sabá Inìma Tsje-la Nainá ra kò'sín síchiya-la, ² nga 'ñó tse kjoba tjin-na, kò kji'ta nichjin nga 'on tíma-la inìma-na, ³ skanda komaá-la kósen'taxìn-la Cristo tsa tà kó'sín-ni nga sakò-la kjonda jñà xità xàngiaa ra 'tse naxindá Israel, tanga mì kì tsjá'nde-na Nainá nga kò'sín 'siaan. ⁴ Nga jñà xità Israel, jè Nainá, 'koaá 'sín iskábétjò nga ixti-la kitsò-la, kò tsakón-la kjoajeya-la, kò jñá-ní ra tsikíndajín-kò jngo kjoa nga jngo 'én tsakájna-la, tí'koaá itjábé-la kjetéxoma 'tse Moisés, kò tí'koaá ki'tsi-te-la kjohixi kó'sín skéxkón Nainá, kò itjábé-la 'én koni 'sín nga kitsjà tsa'ba Nainá. ⁵ Jñà xità Israel yaá nçhrabá-ni tje-la a'ta 'tse xità jchínga ra xá jahíjin-ni Nainá; kò jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga xità isà'nde kjomà, tí'koaá yaá inçhrabà'ta-te-ni a'ta 'tse tje-la xità jchínga kii. Jè Cristo, jè-ní Nainá ra tíbatéxoma ijye-la nga'tsi ta mé ra tjin, nga jeya tijná ki'ta skanda ta mé nichjin-ni. Kò'sín katama.

⁶ [Nga mì kì makjiín-la jǎnà xítà Israel], mì tsa ki-ni nga jè 'én-la Nainá mì kì nda itjasòn a'ta 'tse xítà kiì. Kíí kòkjamà-ni nga mì tsa tà nga'tsì-ni xítà ra ya nchrabà-ni a'ta 'tse tje-la Israel, naxindá Israel ma. ⁷Nì'sín jǎnà xítà ra ya inchrabà-ni a'ta 'tse tje-la Abraham, mì tsa ta nga'tsì-ni nga itjábé-la kjonnda koni ixti-la; nga jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá, kíí 'sín tsò: “Jǎnà xítà tje-li, ta yaá kjinchrabà'tà-ni ra a'ta 'tse Isaac.” ⁸Jǎnà kjoa kii, 'koaá 'sín tsò-ni, nga jǎnà ixti-la Nainá, mì tsa jè ra chjí-la yá 'tse tje ra nchrabà'ta-ni. Ta jǎnà-ní ra ixti-la Nainá ma jǎnà ra ijye ko'sín kitsjà-la tsa'ba Nainá nga ixti-la kitsò-la. Tà jǎnà kjón-ní ra ko'sín baxki'ta nga kixi kjoa nga tje-la Abraham 'mì. ⁹Nga kíí tsò 'én ra ki'tsi-la Abraham a'ta 'tse Nainá: “Ndi inó kjíh'tse india-la, ko jè chjoón-li Sara, jngo ndí i'ndí 'se-la.”

¹⁰Ko mì tsa ta jǎnà-ni kjoa kii ra kjomà; jè Rebeca ixti'ñoó ki'se-la ra 'tse Isaac, jè ra xítà jchínga-ná ma. ¹¹⁻¹³Kia nga tikje tsin jǎnà ixti'ñoó kii, ko tikjè mé kjoa ra ma-la 'sín ra nda tjin ko kjoa ra 'cho tjin, Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la jè Rebeca: “Jè ra ma jchínga, chí'ndaá koma-la ra isa i'ndí.” Koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra 'mì Jacob isaá 'ñoó nda kjotsjàke, ko jè ra 'mì Esaú kjojtike-ná.” 'Koaá 'sín kjòkixi nga Nainá tji'ndeé-la nga kjoahájin xítà koni 'sín ijye jè tjínda-la nga kichja-la jǎnà xítà ra jè mejèn-la. Mì tsa kindá 'sín mé ra ijye ki'sin xítà.

Kó'sín nga tajngoó jè Nainá ra be mé kjonnda ra tsjá-la xítà

¹⁴¿Kó'sín kixé? ¿A kjoa'choó ra 'sín Nainá? Majìn, mì tsa ko 'sín tjin-jìn. ¹⁵Jè Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la Moisés: “Kohimake-náa jè xítà ra 'an mejèn-na nga kohimakee, ko 'oón koma-na jè ra 'an mejèn-na nga 'on koma-na.” ¹⁶'Koaá 'sín tjin jè kjonnda-la Nainá, mì tsa ki-ni tsa jién ko'sín mejèn-ná nga tjábé-ná, nì mì tsa ki-ni tsa jién 'ñoó binè-lá ijo-ná nga fatsjieé Nainá; tajngoó Nainá tsjá-la kjonnda jǎnà xítà ra jè mahimake. ¹⁷'Koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga kitsò-la Faraón: “Kíí xá isíkijna-la nga xítaxá ítjòn-la naxindá Egipto tijni, mé-ni nga a'ta tsaji kokon nga'ñoó-na ko mé-ni nga nga'tsì xítà isà'nde katabexkon-na.” ¹⁸'Koaá 'sín 'sín jè Nainá nga tjin-la kjohimatakòn a'ta 'tse xítà ra jè mejèn-la, tanga ti'koaá maá-la nga sítájájin inima-la xítà ra jè mejèn-la nga sítája.

¹⁹Tanga maá-la 'kín-ná ra ji: “Tsa 'koaá 'sín 'sín Nainá, nga mì kì ma yá ra kondra kiji-la koni 'sín nga mejèn-la ra jè,

¿mé-ni nga bánè jé-isa-là xità?”²⁰ Tanga ra jì ra xità 'mì-li, ¿yá-ni ra jì nga jì sijé-là kindá Nainá? Tsa jngo tíjì ni'nde ra xá kisinda-ni, ¿a komaá kító-là jè xità ra tsikínda: “Mé-ni nga kò'sín tsikínda-náa?”²¹ ¿A mí tíjìnde-là jè xità ra ma-là bínda tíjì ni'nde nga tíjè-ni ndási kùinda jngo tíjì ra tà 'kia machjeén nga tíjín 'sí, tí'koaá kùinda jngo tíjì ra nichjin nchijòn machjeén?

²² Tsa jè Nainá kò'sín kjomejèn-là tsakón kjojtì-là kò tsakón nga'ñó-là, tanga, ¿a 'choó tíjín nga jè Nainá, nga kò'sín 'ñó iskoñá kjoa ra a'ta 'tse xità ra tjábé-là kjohi'in kò ra tíjíné-là nga kjehesòn? ²³ Kò mí-la tsa 'cho tíjín-te tsa kò'sín kí'sín nga tsakón kjoajeya-là ra a'ta 'tse xità ra jè kjòhimake nga tsikítsajnanda skanda tí'sa-ni kjotseé mé-ni nga tí'koa 'se-là jè kjoajeya-là. ²⁴ Kò jíén-nájién ra kò'sín tsikítsajnanda-ná nga kò'sín kíichja-ná, tíjín ra ya ajin-là xità Israel kíichja-ná kò tíjín ra mì tsa ya ajin-là xità Israel kíichja-ná. ²⁵ 'Koaá 'sín tíchja xajon ra tsikínda Oseas, xità ra kíichja ngajo-là Nainá kjotseé nga tsò:

Naxínda tsa'aán xín-là jè ra mì tsa naxínda-na ma tsiki, tí'koaá kotsjake-náa jè ra mì kí kjotsjacha nga tí'sa kjotseé.

²⁶ Kò ya naxínda nánda kí'mì-la:

“Mì tsa naxínda tsa'an xin-no”,

“ixti-là Nainá ra tíjnakon” 'kín-ni.

²⁷ Isaías jè xità ra kíichja ngajo-là Nainá kjotseé, 'koaá tsò-te a'ta 'tse naxínda Israel: “Ní'sín kò'sín 'ñó kjin ma-ni jñà ixti-là koni chrjo ra tíjín ya andi ndáchikon, ta jñá ra kijnengi chiba-ni ra kíjtjokajin kjohi'in. ²⁸ Nga jè Na'ín-ná nditoón síhitjasòn jè kjohixi-là ra ijye kitsjà nga jngó kjá kjohi'in tsjá-là jñà xità isà'nde.” ²⁹ Koni 'sín kitsò nga tí'sa ítjòn jè Isaías:

Jè Na'ín-ná, ra tse nga'ñó tíjín-là,

tsa mí-la isikijnengi i'ka-ni xità ra isitje-ná,

ijyeé-la kò'sín ijyehesòn ijyeé

koni 'sín kjomà jè naxínda Sodoma kò naxínda Gomorra.

³⁰ ¿Kò'sín kixé tsa'koa? Jñà xità ra mì tsa xità Israel, ní'sín mì kí tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, ijyeé xità kixi baxki, ta ngatjì-là ijyeé kjokjiín-là a'ta 'tse Nainá. ³¹ Tanga jñà xità Israel ra a'ta 'tse Kjotéxoma 'ñó tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, mì kí ijchòtjìngi-là. ³² ¿Mé-ni nga kò kjomà-ni? Kíí kò'sín kjomà-ni nga mì kí tsa makjiín-là a'ta 'tse Nainá.

Ta jñá 'ñó tsaká'ta ikon jñà kjònda ra ki'sìn koni 'sín tjín Kjötéxoma 'tse Moisés. 'Koaá ma-ni ['kia nga 'ji Cristo] yaá isaténgi koni jngo Najò ra tjínachjà. ³³Jè xajòn ra tjí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja [a'ta 'tse Cristo] nga tsò:

Ya nindo ra 'mì Sión, 'aán kijná jngo Najò
jè ra saténgi xita kò jè ra kojndo.
Tanga jè ra kòkjiín-la a'ta 'tse Najò rakì,
mì kì kjosabà sakò-la.

Kó'sín tjínè-la nga kòkjiín-ná nga ma kítkajieén kjohi'in

10 ¹Jìòn ndí 'ndsé, ngi 'én kixi kjòn, kíí ra 'ñó mejèn-la inìma-na kò ra 'ñó síjé'ta-la Nainá a'ta 'tse naxindá Israel nga katitsajndí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ²'An be-náa nga 'ñó mejèn-la nga skexkón Nainá jñà xita Israel tanga mì tsa kò'sín bátsji Nainá koni 'sín tjín kjoachjine ra ngi kjohixi. ³Nga mì kì 'faha'sen-jin-la kó'sín nga ta jngoó jè Nainá ra ma-la kixi síkítsahijyo xita; ta jñà mejèn-la nga kixi síkítsajna ijo-la, majìn-la kjábé kjohixi 'tse Nainá ra ma-la kixi síkítsajna-ná. ⁴'Kia nga 'ji jè Cristo, yaá kjòjngo jè kjotéxoma mé-ni nga'tsì ra kòkjiín-la a'ta 'tse, sakó-la kjohixi nga nda kítsajnakò Nainá.

⁵Jè Moisés, 'koaá 'sín tsikínda xajòn a'ta 'tse xita ra mejèn-la nga kixi kítsajna a'ta 'tse kjotéxoma nga tsò: “Jè xita ra nda síhitjasòn kjotéxoma, a'ta 'tseé kjotéxoma kíjnakon-ni.” ⁶Tanga a'ta 'tse xita ra kixi kítsajna 'kia nga makjiín-la a'ta 'tse Cristo, tsó-ní: “Kì tà chjàn tsò jè inìma-li: ¿Yá ra ma kiji ján ngajmi?” (Nga jè 'én rakì, 'koaá 'sín tsò-ni nga koni jè Cristo nga kinájen'ta nangieé.) ⁷Kò, kì tà chjàn tsò jè inìma-li: “¿yá ra ma kjoaà'sen-jin nánda inchisíkiín kjohi'in jñà mi'ken?” (Jè 'én rakì, 'koaá 'sín tsò-ni koni jè Cristo inchinikasítjeen ya ajin-la mi'ken.) ⁸Tanga, ¿kó'sín títsò Moisés? Tsó-ní:

“Chraña'ta tíjna-li jè 'én; yaá tíjna'a ya ndsa'bì kò yaá tíjnajin ya inìma-li.” 'Koaá 'sín tjín jñà 'én ra nakjoáya-jin ra machjeén nga kòkjiín-ná. ⁹Tsa ndsa'bì kión 'kénajmí-ni nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma, kò tsa ngi koo inìma-li kòkjiín-li nga jé Nainá isikjaáya-la a'ta 'tse kjobiya, kijndí-ni ra a'ta 'tse jé-li.

¹⁰Nga koo inìma-ná makjiín-ná mé-ni nga xita kixi kameé ya ngixkòn Nainá; tí'koa ngi koo ndsa'bé 'bénajmí-ná nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma mé-ni nga kama kítsajndí-ná ra

a'ta 'tse kjoa 'tse jé-ná. ¹¹Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nga'tsi ra kòkjiín-la a'ta 'tse Cristo mì tsa kjosabà sakò-la.”

¹²Jñà ra xita judío kò ra mì tsa xita judío, ta ngàsòn kjòn a'ta 'tse Nainá; nga tijé-ni ra Na'in tsò-la nga'tsiòg; ñó nda síchikon'tin nga'tsi ra chja'ta-la. ¹³Nga 'koaá tì'sín tsò xajon-la Nainá: “Nga'tsi ra kichja'ta-la Na'in-ná, kítsajnandíi-ni ra kjoa 'tse jé-la.” ¹⁴Tanga mì kì koma kichja'ta-la Cristo jè xita ra kjè kì makjiín-la. Kò mì kì koma kòkjiín-la jè xita ra kjè kì mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse Cristo. Tì'koaá mì kì koma kjì'nchré tsa mì yá ra 'keènajmí-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁵Kò mì kì koma 'keènajmí-la xita tsa mì yá ra síkásén. 'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Mé ta nda-ni 'kia nga jè Nainá síkásén xita ra 'bènajmíya 'én nda-la Cristo ra tjin-la kjoa'nchán.” ¹⁶Tanga mì tsa nga'tsi-ni xita Israel ra isìkitjasòn jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín kíí'nchré. Nga jè Isaías, xita ra kíichja ngajo-la Nainá, 'koaá 'sín kitsò: “Na'in, ¿yá ra kòkjiín-la jñà 'én ra inakjoáya-jin?” ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga makjiín-ná, tjinè-la nga ítjòn kiná'yé jngo 'én; kò jè 'én ra kiná'yé, yaá kjìnchrabà-ni a'ta 'tse 'én-la Cristo.

¹⁸Tanga kíí xiaan ra 'an: ¿A mí kíí'nchré jè 'én nda-la Cristo jñà xita Israel? Kíí'nchré-ní. Nga 'koaá tsò xajon-la Nainá:

Nga tíjngoo isà'nde, ijyeé tsabísòn jñà 'én-la;
ijyeé ijchó skanda ñándà fehe'ta-ni nangi.

¹⁹India-la kotíxian-na. Jñà xita Israel, ¿a mí kisijin-la?

Kisijiín-la. Nga ítjòn kitsò Moisés:

'Aán kò'sín 'siaan nga katamachinicha jìòn
jngo naxindá ra mì tsa 'ñó chjí-la,
kò katajticha jìòn a'ta 'tse
jngo naxindá ra mì kì machiya-la.

²⁰Tì'koaá Isaías, 'ñó tsi'ké-la ikon 'kia nga tsi'kènajmí jè 'én-la Nainá nga kitsò:

Ijchòtjngíi-na jñà ra mì tsa 'an inchibátsji-na,
tì'koa tsakoón-la kjonda-na jñà ra mì tsa 'an
iskonangiya-na.

²¹Tanga ra a'ta 'tse xita Israel, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga isìkìchja Isaías: “Nìchjin nchijón-ní ítìkjen-la ndsa nga kichja'ndé-la jngo naxindá ra mì kì isihitjasòn kò ra kondra kii-la 'én-na.”

Kó'sín 'sín Nainá ra a'ta 'tse naxindá Israel

11 ¹ʼAn, 'koaá 'sín kjonangiaa: Jè Nainá, ¿a kitsjin-takón jè naxindá Israel ra jè chja'nda? Majìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Nga tì'koaá 'an, xita Israel 'mì-naa, yaá nchrabá-na ya tje-la Abraham, ko xita xàngiaá ma jña xita ra nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la Benjamín. ²Nainá mì tsa tìbachrjengi jè naxindá-la ra ijye xá ko'sín tsikí'ta xkon nga tì'sa tjà'tsin-la kjoa. ¿A mí tjíjin-no koni 'sín tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Elías, xita ra kiichja ngajo-la Nainá, nga 'koaá 'sín kiichja'ta-la Nainá ra kondra 'tse naxindá Israel?, nga kitsò: ³“Na'in, jña xita-li ra chja ngajo-li ijyee kisi'ken jña xita, ko jña i'nde-li nánnda nga jña xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja-li ijyee kisikitsónà; ko ta 'an tajngoó tjina-isa ko mejèn-la nga sù'ken-te-na.” ⁴Tanga kíí tsò 'én ra kitsjà-la Nainá: “Majìn, mì tsa ta jì tajngo tijni, itoó jmi ma-isa-ni xita ra títsajnatjò-na ra kjè tsa ya mincha-xkó'nchi'ta-la jè nainá ra 'mì Baal.” ⁵Nichjin 'ndi 'ndi, takó 'koaá 'sín ma; takó tjín-isa xita Israel ra títsajnatjò-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni ra ta kjonda 'tse. ⁶'Kia nga ta kjonda 'tse Nainá nga ko'sín tsjahíjin xita, tsó-ni kjoa nga mì tsa ki-ni nga nda ki'sin xita; tanga tsa ta jña-la-ni ngatjì-la jña kjoa ra nda ki'sin xita, jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá mí-la tsa mé chjì-la tsa'koa.

⁷¿Kó'sín tjín tsa'koa? Kíí ko'sín tjín-ni, nga kjín xita Israel ra mì ijchòtjìngi-la kjoa ra tsakátsji. Tà jña xita ra xá tsjahíjin-ni Nainá ijchòtjìngi-la. Ko jña xita ra i'ka, tà kjótájajín inìma-la. ⁸'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nainá, 'koaá 'sín kitsjà-la nga kisijñòjin ya inìma-la ko nga jña xkon mì kì tsatsíjen-la ko jña chíká-la mì kì kí'nchré skanda nichjin 'ndi-ni.” ⁹Jè David, 'koaá tì'sín tsò:

Tijè-ni jña 'sí ra bnda
katama chin-la nga katakangi,
ko katasiya'nó na'ya
ko tijná katasaténgi-ni,
mé-ni nga katako-la kjohi'in.

¹⁰Katasichjà jña xkon
mé-ní nga mì kì kotsíjen-la,
ko katamatsi'tin í'tsin skanda ta kjíá-nioo.

¹¹ 'An, 'koaá 'sín kjonangiaa, ¿a jngó-kjá kichijá jñà xita Israel 'kia nga iskajin kjoa kii? Majin, mi tsa ko'sín tjín-jín. Tà ngatji-la nga mi kì isihitjasòn jñà xita Israel, 'koaá ma-ni nga jñà ra mi tsa xita Israel itjábé-la jè kjonda nga tsikìtsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la mé-ni nga jñà xita Israel katamachini-ni a'ta 'tse kjonda-la Nainá. ¹² Tsa jñà xita isà'nde tse kjonda-la Nainá isakò-la 'kia nga jñà xita Israel mi kì isihitjasòn-la Nainá ko isìjchija kjonda-la Nainá, isaá-la ta nda kochikon'tin-isa jè isà'nde 'kia nga jñà xita Israel jngo kjá koáafa'ta india-ila Nainá.

¹³ Jiòn ra kotíxian-no 'ndi-ni ra mi tsa xita judío 'mì-no. 'An, bexkón-ná jè xá ra 'an kisixáya-na nga 'an kichjaya-la jñà ra mi tsa xita judío. ¹⁴ Tsa kíí nìchjin-ni kochini i'ka jñà ra xita xàngia ra ta ngatji-la jè kjonda ra tjín-no, mé-ni nga ti'koaá koma kítsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ¹⁵ Tsa jñà xita isà'nde isakò-la kjo'nchán a'ta 'tse Nainá 'kia nga jñà xita judío inachrjengi, isaá tse kjonda sakò 'kia nga jñà xita judío skaábétjò india-ni Nainá; skanda 'koaá ngoya-la koni tsa jñà xita ra ijye 'ken kjoáya india-la. ¹⁶ 'Koaá ngoya-la tsa jè Nainá ijye kjongatsja jè niño ra chjàn itjòn koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee koma na'yo ra kochjeén-isa ra koma askan-nioo. Ko tsa jè kjama-la jngo yá ijye kjongatsja jè Nainá koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee-te jñà chrja-la yá.

¹⁷ Jñà xita Israel, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo yá olivo ra nda ra kiti'tá chrja-la, ko jiòn, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo chrja-la yá olivo ijñá nga yaá isi'ta ngajo-la jiòn; 'koaá ma-ni nga yaá inchichjbé jiòn jè nga'nó-la kjama-la yá olivo ra nda. ¹⁸ Tanga kì tà chjàn jiòn nda nachrjengio ijo-no koni tsa jñà chrja-la yá olivo ra nda ra xá kiti'tá-ni. Tikítsjen nga tà isi'ta sòn'nga-no jiòn ko mi tsa jiòn ra inchi'bì-la nga'nó kjama-la yá olivo, ta isaá jiòn inchitjábé-no nga'nó 'tse kjama-la.

¹⁹ Tanga jiòn, kì 'nga ma takòn nga kixó: “Kíí ko'sín kiti'tá-ni chrja-la yá olivo nga jin si'ta ngajo-lajin.” ²⁰ Tikítsjen, nga kíí ko'sín kiti'tá-ni nga mi kì kjokjiín-la; tanga jiòn, kíí-ní nga makjiín-no nga ya títsa'tà-no, tanga kì tà chjàn 'nga nìkíhijyo ijo-no, tà isaá jnchro tiskón. ²¹ Nga jè Nainá, tsa mi kì iskoñákjoa-la chrja-la yá olivo ra nda, ti'koaá jiòn, tsa mi kì kixi kítsajna, ti'koaá mi kì skoónakjoa-te-no. ²² Chítsijen-la Nainá, 'nó nda xita; tanga ti'koaá jè ra mejèn-la nga nda

kitjasòn jè 'én ra chja. Mì kì behimà jñà xit̃a ra itjo'taxìn-la; tanga ra jìòn, nda ìnchisíko-no. Tanga machjeén-ní nga ko'sín t̃itsajna koni 'sín t̃jín jè kjonda ra ìnchitsjá-no. Tsa mì kì ko'sín 'siaan, t̃i'koaá kote'tá-no. ²³Tsa jñà xit̃a Israel koni nga chrja-la yá olivo ra kiti'tá, tsa tsjín-ni jè kjobítsjen ra ko'sín mì kì makjiín-la, maá skaya-ni ya ì'nde-la. Nga jè Nainá t̃jín-la nga'nó nga koma kii'tà india-ni ya ì'nde-la ñánda nga itjo'ta-ni. ²⁴Ra jìòn, tsa yaá inchrabà-no nga kiti'tá jìòn jè yá olivo ijñá nga ya isikjo'á-la jñà yá olivo ra nda ra mì tsa ya bako-no tsiki, isaá-la ta ndit̃on t̃jábétjò india-ni jñà chrja-la yá olivo nda ra xá itjahájin-ni nga sikjo'á india-ila ya ñánda nga itjo'ta-ni nga t̃i'sa ítjòn.

²⁵Jìòn 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-no jè kjoa'ma ra ijye ko'sín t̃jinda-la Nainá, mé-ni nga mì tsa ta jìòn 'nó chjine kináchrjengio ijo-no koni jñà xit̃a Israel. Nga jñà xit̃a Israel ra tájajín i'ka inìma-la, skanda 'kiaá kokjiín-la 'kia nga ijye kojngo-ni kóhotjín nga'tsì jñà ra mì tsa xit̃a judío nga kjoaha'sen ñánda nga t̃jna Nainá. ²⁶'Kia nga ijye ko'sín kokama, nga'tsì jñà xit̃a Israel kítsajnandií-ni ra kjoa 'tse jé-la, koni 'sín t̃ichja xajon ra t̃jít̃a 'én-la Nainá nga tsò:

Yaá nindo Sión kjinchrabà-ni jè ra ma-la s̃ikíhijyondií-ná, ko nga kjohíxìn-la jé-la xit̃a ra tje-la Jacob.

²⁷Jè kjoa rakì ra 'an kindájín-ko

'kia nga kjohíxìn-la jñà jé ra t̃jín-la.

²⁸Tanga 'ndì 'ndì, jñà xit̃a Israel, 'koaá 'sín t̃itsahijyo-la Nainá koni tsa xit̃a kondra-la, ta ngatjì-la 'én xit̃se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo; tanga kii ko'sín kisikò-ni mé-ni nga jìòn katatjò'nde-no nga katamakjiín-no 'én nda-la Cristo. Tanga Nainá takó tsjakeé jñà xit̃a Israel ta ngatjì-la ijyee ko'sín kitsjà-la tsa'ba jñà xit̃a jchínga-la nga naxindá-la kitso-la. ²⁹Nga jè Nainá mì kì tsa t̃i fa'án-ni jè kjetjò ra tsjá, t̃i'koa mì tsa t̃i faháxìn-ni 'én-la koni 'sín nga chja. ³⁰Jìòn, 'koaá t̃i'sín ki'niá 'kia nga t̃i'sa kjetseé, mì kì inìhitjasòn-la Nainá. Tanga 'ndì 'ndì, jè Nainá mahimakeé-no, ta ngatjì-la nga mì kì isìhitjasòn jñà xit̃a Israel. ³¹Jè nichjin 'ndì 'ndì, jñà xit̃a Israel mì kì ìnchisíhitjasòn-la Nainá; kii jìòn itjábé-no kjohimatakòn-la Nainá mé-ni nga jñà xit̃a Israel skehìmatàkòn-te-ni. ³²Nga jè Nainá xá ko'sín tsikítsahijyo'nó-ni nga'tsì xit̃a nga mì kì kii'nchréhijon, ko

xit̄a Israel, k̄o ra mì tsa xit̄a Israel, mé-ni nga 'kiā k̄ama askan-niōo, ngásòn ngáyaá kohimake-ni nga'tsìdò.

³³Mé t̄a 'n̄ó tse ma-ni kjoachjine ra t̄jín-l̄a Nainá k̄o kjobítsjen ra t̄jín-l̄a; nijngo xit̄a ra ma kochiya-l̄a kó'sín kosòn-l̄a k̄o kó'sín t̄jín kjòn-ni kjoa ra 'sín. ³⁴¿A t̄jín jngo xit̄a ra machiya-l̄a kó'sín t̄jín kjòn-ni jè kjobítsjen ra t̄jín-l̄a Nainá? ¿A ra t̄jín jngo xit̄a ra koma tsjá-l̄a 'én Nainá? ³⁵¿A t̄jín yá ra kitsjà ítjòn-l̄a, mé-ni nga jè Nainá s̄ikáfa-l̄a askan-ni? ³⁶Nga'tsì tsajmì ra t̄jín, jè Nainá tsikínda, jè t̄jíkínda-l̄a nga títsajnakon, k̄o jè tímachjeén-l̄a koni 'sín nga jè mejèn-l̄a.

Jè Nainá jeya katijna skanda ta mé nichjin-niōo. Kó'sín katama.

Kó'sín 'sieén 'kiā ijye jè Nainá chja'nda-ná

12 ¹Koaá ma-ni 'ndsé, tà ngat̄jì-l̄a nga'tsì kjohimatakòn ra t̄jín-l̄a Nainá, 'koaá 'sín bitsá'ba-najìòn nga kó'sín t̄jngatsja ijo-no Nainá koni jngo k̄jot̄jò ra t̄jñakon, ra tsje t̄jña, ra nda sasén-l̄a Nainá. J̄nà kjoa k̄ī, jeyaá síkijna Nainá 'kiā nga ngi koó inima-no k̄o ngi koó kjobítsjen-no s̄it̄jasòn-l̄a. ²Kì kó'sín mangí-koo ijo-no koni 'sín t̄jín k̄jot̄éxoma ra t̄jín ya isà'nde; t̄ixit̄seya jè kjobítsjen-no mé-ni nga katafat̄jìya-l̄a kó'sín sijchá ijo-no mé-ni nga jcha-no mé kjoa ra mejèn-l̄a Nainá, koni j̄nà kjoa ra nda t̄jín, ra ngi kixi t̄jín, k̄o ra ngi nda sasén-l̄a Nainá.

³A'ta 'tse xá ra 'an kjongatsja, 'koaá 'sín tíxian-no nga jngó jngó-no: k̄i is̄a 'n̄ó 'nga mahíkoo jè kjobítsjen-no koni 'sín t̄jínè-l̄a nga s̄ikítsjen; nda k̄jón-ní t̄ikítsjen koni 'sín bijchó chib̄a-l̄a kjonda ra kitsjà-no Nainá 'kiā nga kjokjiín-no a'ta 'tse Cristo. ⁴Koni 'sín t̄jín jè ijo-ná nga k̄jín skoya t̄jín-ni, tanga kja-t̄jín kja-t̄jín xá-l̄a nga jngó jngó; ⁵'koaá 'sín t̄jín ra a'ta tsajién nga 'n̄ó k̄jìn ma-ná, tanga ta jngoó ma-ná ra a'ta 'tse Cristo; 'koaá 'sín kindaba'né xàngieé koni 'sín nga itsabá'n̄ó xákjién ijo-ná.

⁶Koni 'sín kjomejèn-l̄a Nainá nga k̄jìn skoya xá kitsjá-ná nga jngó jngó-ná, jè xit̄a ra ki'tsì xá-l̄a nga kichja ngajo-l̄a Nainá, 'koaá 'sín katachja koni 'sín nga makjiín-l̄a. ⁷Tsa jè xá ki'tsì-l̄a nga kosik̄o'ta xit̄a, kó'sín kata'sín; k̄o tsa jè xá it̄jábé-l̄a nga kókón-ya, kó'sín katakón-ya. ⁸Jè ra it̄jábé-l̄a xá nga síje ikon xit̄a, kó'sín kata'sín; jè ra ma-l̄a nga síka'bí tsajmì, ngi koó

inìma-la nga katasíka'bí; jè ra xá ítjòn kjongatsja, nda kjón katasíhitjasòn; jè ra basìko jñà ra tsìn-la, ngi koó kjotsja-la nga katabasìko.

⁹ Ngi koó inìma-no nga tsjacha 'tiaàn xàngioo. Tináchrjengio jñà kjoa ra 'cho tjín; jè tangítjngi-la kjoa ra nda tjín. ¹⁰ Tsjacha 'tiaàn xàngioo koni 'sín nga 'ndsè chiba; nda jchaxkón xita xàngioo nga jngó jngó; jñà isa nda tikíhijyo ítjòn nga jngó jngó xita. ¹¹ Kì tà chjàn ni'tsè-koo jè xá ra 'tse Nainá, ngi koó inìma-no ko ngi koó kjotsja tixá-la Na'ín-ná. ¹² Tsja 'tè-la takòn a'ta 'tse kjoa ra inchihiñá-la; katachíkjoa-la jè inìma-no ra a'ta 'tse kjohi'in ra inchinikjioón; nichjin nchijón titsa'ba-la Nainá. ¹³ 'Tii-la mé ra machjeén-la jñà xita-la Nainá; tsjacha 'tiaàn jñà xita ra bijchó ya ni'ya-no.

¹⁴ Tijé-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà xita ra 'cho síko-no; kì tà chjàn kjohi'in níjé'tion. ¹⁵ Títsjakoo jñà xita ra tsja tjín-la, ko tixten-koo ndáxkòn jñà ra ndáxkòn inchibíxten. ¹⁶ Nda tijngo kjobítsjen-no nga jngó jngó-no; kì tà chjàn 'nga ikon 'nià; yaá tjahijtaqó jñà ra xita ima; kì tà chjàn 'nó chjine nachrjengio ijo-no. ¹⁷ Jñà xita ra 'cho síko-no, kì tà chjàn 'cho nìko ngajo-no; ndaá 'tiaàn ya ngixkòn nga'tsi xita. ¹⁸ Skanda kó'sín tjen jiòn bako-no, jiòn tjínè-no nga 'nchán kítsajnakoo nga'tsi xita. ¹⁹ Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no 'kia nga mé ra koma'tion kì tà chjàn jiòn nijndà-no; ta isaá yaá tingatsja jè Nainá jè kjoa-no mé-ni nga jè Nainá katakosòn-la a'ta 'tse kjohi'in; nga jè xajon-la Nainá, 'koaá 'sín tsó: “Aán ra be nga kindájín-la xita, 'aán tsja-la chí-la, tsó Na'ín-ná.” ²⁰ Ti'koaá tsò-te: “Jè xita ra mì kì nda báko-li, tsa tsìn-la tsajmì ra kjine, 'ti-la, tsa xándá-la, 'ti-la nandá ra kata'bi; 'kia nga kosikii, ngi nga kohiní isén-la koni xó'bí nga kosabà-la.”

²¹ Kì jè kjoa ra 'cho tjín síkijne-no, ta isaá jè 'tiaàn kjoa ra nda tjín mé-ni nga síkijne-la kjoa ra 'cho tjióon.

Kó'sín machjeén nga kiná'yahijòn-la jñà ra xitaxá

13 ¹ Nga'tsi xita nda katasíhitjasòn-la jñà ra xitaxá, tà ngatji-la tsìn jngo xita ra xá tjín-la ra mì a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni; ko nga'tsi jñà xita ra tjín-la xá, jè Nainá xá ko'sín tsikítsajna-ni nga xitaxá ma. ² Koaá ma-ni jñà xita ra sítája-la kjotéxoma-la xitaxá, kondraá títsajna-la jñà xita ra xá Nainá tsikítsajna-ni; jñà xita ra ko'sín sítája, tijñà bátsji-ilá

kjohi'in ijo-la. ³ Jñà xitaxá, mì tsa ki xá títsajna-ni nga jñà kincháxkón-la xitá ra nda 'sín, ta jñá-ní xitá ra 'cho 'sín; tsa mejèn-li nga mì kì kiskón-la jñà xitaxá, nda 'tìn, kò jñà xitaxá ndaá sikhjina-li. ⁴ Nga jñà xitaxá, xá 'tse Nainá-ní ra inchisín mé-ní nga nda kijna-ni ra ji; tanga tsa 'cho tjín kjoa ra tji'nì, tiskón-ní. Nga mì tsa ta ya-ni nga xá tjín-la xitaxá; jñà xitaxá, tjí'ndeé-la nga tsjá-li kjohi'in. Nga xá-la Nainá inchi'sín nga nda kiindajín-la xitá kò nga tsjá-la kjohi'in xitá ra 'cho 'sín. ⁵ 'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga nda kjòn sihitjasén koni 'sín tsò xitaxá, mì tsa tà ki-ni nga kjohi'in tsjá-ná; ta ki-ní nga xá 'koaá 'sín tjínè-la nga sihitjasén. ⁶ 'Koaá ma-ni nga kò'sín katamachjí jè ton ra síjé xitaxá, nga jñà xitaxá, 'koaá 'sín inchisíhitjasòn-la Nainá nga nichjin nchijón-ní kií xá inchi'sín. ⁷ Tíchjí ijye tsa mé ra tjen-no; jè ra tjen-la ton ra síjé xitaxá, kátíchjí; jè ra tjen-la tsajmì ra machítjì, katabíchítjì-te; jè xitá ra machjeén-la nga jchaxkón, kata'yaxkón; jè xitá ra machjeén-la nga nda kináchrjengi, kò'sín nda tináchrjengio. ⁸ Kì tà chjàn yá ra tsjen'tin-la; tanga tjín jngo kjoa ra machjeén nga mì kì jchaàjin-ná nga tjen'tin-ná, jè-ní nga tsjacha 'sieén xàngieé. Nga jè xitá ra tsjake xákjién, ijyeé tíshítjasòn ijye Kjotéxoma. ⁹ Jñà kjotéxoma, tsó-ní: “Kì kjoachijngi 'nì, kì xitá nì'kin, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nakjí, kì xàngioo maxitakòn-cha.” Nga'tsi kjotéxoma kii, kò tsa mé kjotéxoma-isa-nioo, yaá majngoko ijye-ni ra tsò: “Tsjacha 'tìn jñà xitá xàngii nga koni 'sín nga tsjachi ijo-li.” ¹⁰ Jè ra kjoatsjacha, mì tsa 'cho síko jñà xàngieé; jè ra tsjake xitá xákjén ijyeé nda tíshítjasòn Kjotéxoma.

¹¹ Kò'sín 'sieén koni 'sín nga tíxin-no. Ijyeé inchi'ya-ná jè nichjin ra titsajneé 'ndi-ni. Ijchò-la chiba-la nga si'ká-lá ijo-ná, nga ijyeé 'ñó tímachraña'tá-ná nichjin nga jngo kjá kitsajnandieé ra kjoa 'tse jé-ná, koni 'kia nga ti'sa kjokjiín-ná a'ta 'tse Cristo. ¹² Ijyeé 'ñó nitjen, ijyeé tímachraña nga 'se isén nga ijngo-isa nichjin xitse kitsajneé. Kináchrjengieé nga'tsi kjoa'cho ra ma ñánda nga jñò chon kò kitsajnandieé koni jngo chíchàn ra kjábé kicha-la; jién chjábé nga'ñò-la Nainá ra tsjá-ná ya ñánda nga isén chon. ¹³ Machjeén-ní nga nda kjòn sijché ijo-ná nga ngi iseén kimeé. Mì kì machjeén nga bato 'ñó siseén ra 'sí. Mì kì machjeén nga xitá 'chi komeé. Mì kì machjeén nga íchjín kjóhijtakeé, kò mì kì ma jndíi ján 'seé-ná

íchjín. Mì kì machjeén nga xítà kixkàn-keé. Kò mì kì machjeén nga kjoaxítakòn kohíjcha-lá jñà xítà xàngieé. ¹⁴'Koaá 'sín katatsíjen jìòn koni 'sín 'ki Cristo. Kì tà chjàn jñà 'bì-la ijo-no koni 'sín tjín kjoa'cho ra mejèn-la.

**Kó'sín mì kì machjeén nga ta jñá jchítiya-ná
kjoa ra mì tsa 'ñó chjí-la**

14 ¹Nda jchíkoo jñà xítà xàngioo jñà ra mì tjíngo ikon mé kjoa ra jí'nde-la nga 'sín; kì tà chjàn jñà kjoa chitiya-no, ni'sín mì kì mangásòn kjóbítsjen-no jñà kjoa ra 'sín. ²Tjín xítà ra kò'sín síkítsjen nga ma chine nga'tsi tsajmì ra tjín; tí'koaá tjín-te xítà ra mì kì makjíin-la tsa maá chine ijye tsajmì ra tjín; tà jñá kjine tsajmì ra majchá ya ajin nangi. ³Jè ra kjine ijye tsajmì ra ma chine kì tà chjàn bachrjengi jè ra mì kì taxkì kjine ijye tsajmì, kò jè ra mì kì ma-la taxkì kjine ijye tsajmì, kì tà chjàn chjajno-la jè ra ma-la kjine ta mé-nioo; nga jè Nainá ijyeé iskábétjò nga i'ndí-la tsò-la. ⁴¿Yá-ni ra jí nga jí nikínda-ni chí'nda ra kí'íi? Kinda 'tseé Nainá ra ni-la ma chí'nda rákìi tsa kixi tíjna, kò tsa mì kixi tíjna. Kókixiyaá-ni, nga jè Na'ín-ná tseé nga'ñó tjín-la nga ma kixi síkíjna.

⁵Tjín xítà ra tsò: Tjín níchjin ra isa xkón koni jñà níchjin ra i'kaa. Kò tjín ra tsò: Jñà níchjin, ta ngásón kjòn nga níchjin nchijòn. Nga jngó jngó xítà, 'koaá 'sín nda katíngo-la ikon koni 'sín tsò-la kjóbítsjen-la. ⁶Jñà xítà ra fahájin jngo níchjin nga bexkón, jeyaá síkíjna Nainá; kò jñà xítà ra tsò nga ta ngásòn ngáyaá jñà níchjin, tí'koaá jeyaá síkíjna Nainá. Jñà xítà ra kjine ijye ta mé tsajmì-nioo, a'ta 'tseé Nainá-ní nga kò'sín kjine, nga tsjá-la kjonda Nainá nga tsò-la: “Tse kjonda kata'se-li”; kò jñà xítà ra mì taxkì kjine tsajmì, tí'koaá a'ta 'tseé Nainá-ní nga mì kì kjine, kò tí'koaá tí'sín chja'ta-la Nainá.

⁷Jién, 'kia nga titsajnakeen, mì tsa ki-ni nga jién jeya síkíjneé ijo-ná. Kò 'kia nga kiyé, mì tsa ki-ni nga jeya síkíjneé kjobiya-ná. ⁸Tanga kíí xá titsajnakon-ná nga jè Nainá, jeya kíjna. Kò 'kia nga biyeeé, kíí kò'sín biya-ná nga jè Nainá jeya katijna. Tsa titsajnakeen, kò tsa kiyé, jè Nainá jeya kíjna, nga a'ta 'tseé titsajna-ná. ⁹'Koaá ma-ni nga 'ken jè Cristo, kò akjòn jaáya-ila nga tsikijnakon-ni, mé-ni nga jè kama Ni-la jñà xítà ra ijye 'ken, kò ra takó títsajnakon.

¹⁰Tanga jì ra nakjoájno-là 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-ni? Tì'koaá jì ra nachrjengi 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-te-ni? Nga nga'tsi-ná, kijcho kincheé ya ngixkòn Nainá nga jè kùndajín saba-ná. ¹¹'Koaá 'sín tji'ta jè xajon-là Nainá:

Tíjnakon-ná tsó Na'ín-ná;

nga'tsí xita ya kinchaxkónchi'ta-na

kò nga'tsí kòkító nga 'an-ná ra Nainá.

¹²Nga nga'tsí-ná 'kíí-lá kinda jè Na'ín-ná nga'tsí kjoa ra ki'nié 'kia nga ì tsikitsajneé ì isà'nde.

¹³Kíí jnchro-ni nga mì tì xàngieé kinákjoajno-lá; ta isaá jnchro ndaá síkítsjeén nga mì kò'sín 'sieén jè kjoa ra síkítsón-ya koni 'sín makjiín-là xàngieé, mé-ni nga mì tsa ta kotjín-ni kjoa ra india skajin-ni jé. ¹⁴'An, koni 'sín nga makjiín-na a'ta 'tse Cristo Jesús, 'koaá 'sín fiya-na nga ngi kixíí kjoa nga nga'tsi tsajmì ra ma chine, tsìn-jìn ra xkón-ni nga chineé. Tanga tsa yá ra kò'sín makjiín-là nga tsò: tjín i'ka tsajmì ra xkón-ni nga ma chine, ta a'ta 'tse-ní nga xkón-ni.

¹⁵Tanga tsa ta kíí-ni ngatjì-là tsajmì ra chinì, jè 'ndsi 'choó kama-là, jè kjoa ra tji'nì mì tsa tì kjotsjacha-ni; kì tà chjàn bi'nde-jìn nga kjítsón jè 'ndsi ra jè Cristo 'ken-tjì ngajo-là nga ta ngatjì-là jñà tsajmì ra chinì. ¹⁶Kì kotjín kjoa ra 'nià, mé-ni nga mì tsa jñà xita kichajno-là kjoanda ra makjiín-no. ¹⁷'Kia nga jè Nainá tibatéxoma-ná, mì tsa ki ra 'ñó chjì-là mé ra 'sieé kò mé ra chjineé; jè-ní nga kixì kítsajneé, nga 'nchán kítsajneé, kò nga 'se-ná kjotsja; jñà kjoa kii, ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá. ¹⁸Jñà xita ra kò'sín sihitjasòn-là jè Cristo jñà kjoa kii nda sasén-là Nainá, kò nda kitjongi ya ngixkòn xita.

¹⁹Kíí machjeén-ní nga jè kongítjìngi-lá kjoa ra 'nchán síkítsajna-ná kò nga kisisìkò kañé xàngieé a'ta 'tse kjoa ra makjiín-ná. ²⁰Kì tà chjàn xá-là Nainá nikitsónì ra ta jè ngatjì-là tsajmì ra chinì. Kixíí kjoa, nga'tsi tsajmì ra tjín, tsje-ní. Tanga, jé ra 'cho tjín 'kia nga tà ngatjì-là jè tsajmì ra chinì sìkítsón-jìn kjoa ra kò'sín makjiín-là xita xàngii. ²¹Isaá nda-ni, kì tà chjàn ijò chjini, kì tà chjàn xán 'yì, kò kì mé kjoa ra 'ni jè ra sìkítsón-jìn jè kjoa ra makjiín-là 'ndsi. ²²Koni 'sín makjiín-li a'ta 'tse kjoa kii, tà jíí tijin-takìn kò Nainá. ¡Mé tà nda-là jè xita ra kò'sín 'sín koni 'sín nga makjiín-là kò mì kì askan síkájno-ni jñà kjoa ra 'sín! ²³Jè ra jò tjín-là 'kia nga mé tsajmì ra kjine, nga mì kì tsa tjíngò-ni ikon nga kjine, jé

tíbánè-là ijo-là. Jngo xità, tsa jè kjoa ra 'sín, mì kì tjiŋgo ikon nga nda tjin ya ngixkɔn Nainá, tíbátsji-jé-ní.

Kó'sín matsja-là a'ta 'tse Nainá jñà ra mì tsa xità judío

15 ¹Jièn ra ijye 'nó tincheé koni 'sín nga makjiín-ná a'ta 'tse kjoa ra tji'nde-ná nga 'sieén, machjeén-ní nga ti'koa kichíkjoako-ná jñà xità ra kó'sín makjiín-là nga mì kì tji'nde-là mé kjoa ra 'siin. Mì tsa tà jñà kjoa ra nda sasén-ná kjótsjieé. ²Nga jngó jngó-ná machjeén-ní nga jè kó'sieén kjoa ra nda tjin ra sasén-là xità xàngieé ra kjonda 'tse-ni, mé-ni nga kihijin-isa-ni kjobítsjen-là a'ta 'tse kjoa ra makjiín-là. ³Nga ti'koaá jè Cristo mì tsa jñà tsakátsji kjoa ra nda isasèn-là ijo-là; ta isaá a'ta 'tseé itjasòn koni 'sín tíchja jè xajon 'tse Salmo nga tsò: “Jñà 'én 'cho ra kiichhajno-li xità, sabà 'aán kiskanè-na.” ⁴Jñà 'én ra isinda nga ti'sa kjoatseé, kíí xá isinda-ni nga jièn kòkòn-ya-ná, mé-ni nga jè xajon ra tji'ta 'én-là Nainá siije ikon-ná, kò kosìko-ná nga kixi kinchieé mé-ni nga jchíña-lá kjonda ra nchrabá-ni 'tse Nainá. ⁵Nainá ra ma-là síje ikon-ná kò ma-là basìko-ná nga kixi minchieé, kó'sín jngo kjobítsjen katatsjá-no nga jngó jngó-no koni 'sín nga kitsò jè Cristo Jesús, ⁶mé-ni nga nga'tsi-no ngásòn tajngo jta jeya síkijna jè ra Nainá kò ra Na'in tsò-là Jesucristo ra tijná ítjòn-ná.

⁷Koaá ma-ni, kó'sín chjíbétjò jìdòn xàngioo nga jngó jngó-no, koni 'sín nga iskábétjò-no jè Cristo mé-ni nga jeya kijná-ni Nainá. ⁸Koaá xin-no, jè Cristo Jesús, kíí xá 'ji-nì nga 'ji síxájin-là jñà xità judío ra tji'ta chiba ijo-là nga tsakón kjoakixi 'tse Nainá, kò nga jíí síhitjasòn koni 'sín ijye kitsjà-là tsa'ba Nainá jñà xità jchínga-là kjoatseé. ⁹Kò kíí xá 'ji-te-ni, mé-ni nga jñà ra mì tsa xità judío, jeya síkijna-ni Nainá ta ngatji-là kjohimatakòn ra tjin-là, koni 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-là Nainá nga tsò:

'Koaá ma-ni nga 'an, jeyaá síkijna ya ajin-là xità naxindá ra mì tsa xità judío

kò se-náa a'ta tsaji jè 'én ra nda tsò.

¹⁰Tji'ta-te nándà nga tsò:

Jìdòn ra mì tsa xità judío 'mì-no, tsjaá 'tè-la takòn kò xità naxindá-là Nainá.

¹¹Ti'koa tíchjaá nándà nga tsò-te:

Nga'tsi ra mì tsa xità judío 'mì-no jeya tikijna jè Na'in-ná,

kō nga'tsì naxindá, 'nga katasíkijna Nainá.

¹²India tíchja-isa ya xajon 'tse Isaías nga tsò:

Yaá kitjo'ta jngo-ni jts'én ya tje-la Isaí ra kotèxoma-la jña
ra mì tsa xita judío,

kō jè jts'én rakìi koà'ta ikon, jña ra mì tsa xita judío nga
skoóna-la.

¹³Nainá ra fa'tatakén nga ma chiña-lá kjonda-la, tse
katatsjá-no kjotsja-la kō kjoa'nchán-la, jìon ra makjiín-no a'ta
'tse. Kō jè nga'ño ra tjín-la Inìma Tsje-la, katasiko-no nga isa
nda kjó'ta takòn nga jchíñakjoa-la jè kjonda-la.

Kó'sín kisíxáko jè Pablo ra mì tsa xita judío

¹⁴Tanga jìon 'ndsè, tjíngoó takoàn ra a'ta tsajiòn nga 'ño
tjín-no kjonda kō nga nda machiya-no tà mé kjoa-ni, nga
maá-no jìon sikixiya xita xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁵Ndí
'ndsé, 'koaá 'sín tíbindá-no jè xajon rakìi nga 'ño kítsja-la
takoàn nga tíchjà kixi-no koni 'sín tjín ra ngi kjohixi mé-ni
nga mì kì sijchaàjin-no jè 'én ra tjí'ta xajon ra tísikásén-no.
Kíi kō'sín tísikítsjen-no nga 'aán kitsjà-na kjotjò-la Nainá nga
kitsjà xá-na, ¹⁶nga chi'nda-la Jesucristo koma ya ajin-la jña ra
mì tsa xita judío. Jè xá ra kitsjà-na Nainá, jè-ní nga nda sixáko
'én xitse-la Nainá ra nda tsò, mé-ni nga jña ra mì tsa xita
judío, katakjábétjò Nainá koni jngo kjotjò ra nda sasén-la, jña
ra ijye Inìma Tsje-la Nainá isitsje.

¹⁷Koaá ma-ni nga 'ño tsja tjín-na jè xá ra tí'siaan a'ta 'tse
Nainá koni 'sín nga tíschjeén-na jè Cristo Jesús. ¹⁸Nímé kjoa
tjín ra taxki tíchjàa, ta jé-ní koni 'sín tísíko-na jè Cristo nga
'an tíschjeén-na nga tíxáko jña ra mì tsa xita judío mé-ni
nga sihitjasòn-ni koni 'sín mejèn-la Nainá. 'Koaá 'sín tíma
koni 'sín nga tíchjàa kō nga tí'siaan, ¹⁹nga tí'yaá-la nga'ño-la
kjojkón ra bakón kjoajeya-la Nainá kō nga'ño-la Inìma Tsje-la
Nainá. Nga kō 'sín ijye nda ísiká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò
a'ta 'tse Cristo ítsiki'tsiá kjòn-na ya Jerusalén kō nga tíjngo
skanda ján Ilírico. ²⁰Kō 'koaá 'sín ítsikiné-la ijo-na nga mì tsa
ya tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ya i'nde
ñánda ijye ki'senajmíya ra a'ta 'tse, mé-ni nga mì 'an kokon-yá
nda-la jña xita ra asa kíi'nchré a'ta 'tse Cristo ra kjí'i xita
tsi'kénajmí-la. ²¹'Koaá 'sín tí'siaan koni 'sín tíchjà jè xajon ra
tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Jñà xit̃a ra mì yá tsi'kénajmíya-la ra a'ta 'tse, ske-ní;
ko jñà xit̃a ra kjè mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse, kochiyaá-la.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la kiji ya Roma

²²Tà ngatji-la xá ra tí'siaan, kjokjin 'ka satéchjã-na nga mì ma fijkon-no. ²³Tanga 'ndi 'ndi, ijyee ijyehet'à xá-na i i'nde ñánda tsá'ba; ti'koaá kjo kjín nó tjin-ni nga mejèn-na fijkon-najion. ²⁴'Kia nga kjiáan ján España, mején-na nga akjòn ya ijkon-no. Mejèn-na nga skexkon-no 'kia nga kjoáható mé-ni 'kia nga ijye jchibanajmí jngohjíteé, kama kisikò-nájion nga kjín-isa ñánda tífia. ²⁵Tanga 'ndi 'ndi, yaá tífia ya Jerusalén nga tífiko jngo-la nga'ño jñà xit̃a-la Cristo ra ya títsajna. ²⁶Nga jñà xit̃a-la Nainá ra títsajna ya Macedonia ko Acaya, 'koaá 'sín kjotsja-la nga tsikíxkó jngo nga'ño ra kjotjò 'tse naxindá-la Cristo ra xit̃a ima ra títsajna ya Jerusalén. ²⁷Ngí ta kjotsja 'tse-ní nga ko'sín kitsjà. Nga tjen'tin-te-la kjonda. Tsa jñà xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, 'koaá 'sín isakò-la kjonda ya ajin inima-la ra ta ngatji 'tse xit̃a judío, ti'koaá tjinè-te-la nga kosikò ngajo-ni a'ta 'tse nga'tsi tsajmì ra kochjeén-la ijo-la jñà xit̃a judío. ²⁸'Kia nga ijye kjehe'tà kjoa kii nga ijye singátsja jè kjotjò ra 'koà-la ra ijye kjóxkó, akjòn 'kiaá kjoáato-no 'kia nga kjián ján España. ²⁹Be-ná nga 'ño nda siichikon'tin-ná Cristo 'kia nga kijchòjkon-no.

³⁰Tanga 'koaá 'sín bitsá'ba-no a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná ko a'ta 'tse kjotsjacha ra tsjá-ná jè Inima Tsje-la Nainá, tinákjoa'ta-la Nainá ra a'ta tsa'an, jion ra ndí 'ndsé xin-no, ³¹mé-ni nga kosikò-na Nainá a'ta 'tse xit̃a ra mì kì makjiín-la ra títsajna ya Judea ko mé-ni jè kjotjò ra tífiko-la xit̃a-la Cristo ra títsajna ya Jerusalén nda katasasén-la; ³²mé-ni nga, tsa ko'sín mejèn-la Nainá, nda kijchòjkon-no nga ngi koó kjotsja-na síkjáyako-no. ³³Jè Nainá ra tsjá-ná kjo'nchán katijnako-no nga'tsi-no. Ko'sín katama.

Kó'sín síhixot'a jè Pablo nga'tsi xit̃a ra ijye bexkon

16 ¹'Koaá 'sín tísikásén-no jè tichjeé Febe ra tjin-la xá ya naxindá-la Cristo ra tíjna ya naxindá Cencrea. ²Nda chjibétjò tichjeé rakii koni jngo xàngieé ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Cristo nga 'koaá 'sín bakèn-la ra xit̃a-la Cristo ma; ko tisikoo ni'sín ta mé ra kochjeén-la nga jè

xàngieé rākìi, 'nó kjo kjin xitá basìko, skanda 'an tì'koaá tsasìkoó-te-na.

³Tìhixò'tá-ná jè Priscila kò Aquila jñà xitá ra taña iníxákjo-jin a'ta 'tse Cristo Jesús. ⁴Jñà xitá kii, kjameé kisi'ken-tji ngajo-na ijo-la; kò mì tsa ta 'an-jiàan ra koxin-la nga Nainá ra kíchjí-la, tì'koaá tì tsò-ni nga'tsi xitá naxindá-la Cristo, jñà ra mì tsa xitá judío. ⁵Tì'koaá tìhixò'tá-ná jñà xitá naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-la Priscila kò Aquila. Tìhixò'tá-ná Epeneto ra 'nó matsjake nga jè kjokjiín ítjòn-la a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya. ⁶Tìhixò'tá-ná jè María, jè chjoón ra 'nó nda isíxá ra a'ta tsajìòn. ⁷Tìhixò'tá-ná jè Andrónico, kò jè Junias ra xitá xàngia ma, ra taña tsikitsajna-jin ya ndayá; jñà xitá kii, 'nó nda 'yaxkón-la ya ajin-la xitá ra tsikíxáya-la Cristo, kò isaá ítjòn kijtsexkon jè 'én-la Cristo koni 'an. ⁸Tìhixò'tá-ná jè Amplias, jè xitá ra 'nó matsjake a'ta 'tse Na'ín-ná. ⁹Tìhixò'tá-ná jè Urbano, jè ra taña níxá-jin a'ta 'tse Cristo Jesús, kò jè Estaquis ra tì'koa 'nó matsjake. ¹⁰Tìhixò'tá-ná jè Apeles, jè ra ijye kòkitsò Cristo nga xitá kixi-ní; tì'koa Tìhixò'tá-ná jñà xitá ra ya títsajna ni'ya-la Aristóbulo. ¹¹Tìhixò'tá-ná jè Herodión ra xitá xàngia ma; tì'koa Tìhixò'tá-ná jñà xitá ra tji hijyo ya ni'ya-la Narciso ra nda kji'ta ikon Na'ín-ná. ¹²Tìhixò'tá-ná jè Trifena, kò jè Trifosa, jñà íchjín ra 'nó nda síxá-la Na'ín-ná, kò jè tichjeé Pérsida ra 'nó tsjacheé ra tì'koa 'nó nda síxá-la Na'ín-ná. ¹³Tìhixò'tá-ná jè Rufo ra xá jahjín-ni Nainá, kò tìhixò'ta-te-ná jè na-la ra koni tsa na-na ma. ¹⁴Tìhixò'ta-te-ná jè Asíncrito, kò jè Flegonte, kò jè Hermas, kò jè Patrobas, kò jè Hermes, kò tìhixò'ta-te-ná jñà xitá 'ndsé ra ya títsajnakò. ¹⁵Tìhixò'ta-te-ná jè Filólogo kò jè Julia, jè Nereo, kò jè ndichja, kò jè Olimpás, kò nga'tsi xitá ra makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajnakò. ¹⁶Ngi kòò inìma-no tìkjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no. Nga'tsi xitá naxindá-la Cristo ra i títsajna síhixò'ta-no.

¹⁷Ndí 'ndsè, 'koaá 'sín tìbitsá'ba-no nga chítsijen-la jñà xitá ra síjòya kò ra síkítsón-jin koni 'sín makjiín-no ra kondra fì-la jè kjobítsjen ra íchítá'yá jìòn. Tìncha'tàxìn-la jñà xitá kii. ¹⁸Jñà xitá kii, mì tsa Na'ín-ná Jesucristo síxá'ta-la, ta ijo-laá síxátjì nga 'én sin 'én nda chja nga kondacha-la inìma-la jñà xitá ra mì kì nda machiya-la. ¹⁹'An matsjaá-na ra a'ta tsajìòn, nga ijyèé nda na'yá-la nga maá-no nda nihitjasòn; tanga 'an

mejèn-na nga xita chjinee katama jìòn ra a'ta 'tse kjoa ra nda tjin. Kò jngo kjá nímé ra kjoa'cho katama-no. ²⁰Machrañaá nìchjin nga jè Nainá ra tsjá-ná kjoa'nchán, ngi skiíxoba jè xita-níí nga tsjá-no nga'nó nga ma sikijne-la. Jè kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no.

²¹Tísíhixo'tá-no jè Timoteo jè ra taña níxákjo-jin; ti'koa síhixo'ta-no jè Lucio, kò jè Jasón, kò jè Sosípater jñà ra xita xàngiaa ma.

²²'An ra Tercio 'mì-na ra tíbindáa jè xajon rakìi tísixó'tà-no ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

²³Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Gayo; 'an íí tijná-naa ya ni'ya-la ñánda nga maxkóya nga'tsi xita naxindá-la Cristo. Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Erasto ra bítjò ton 'tse ni'ya masen 'tse naxindá; ti'koa tísíhixo'tá-no jè 'ndsé ra 'mì Cuarto.

²⁴Kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsi-no.

'Én ra fehe'ta-ni

²⁵Jeya katijna jè Nainá ra tijnako-no ra tsjá-no nga'nó nga ma-la kixi síkítsajna-no, koni 'sín tsò 'én xitse ra nda tsò ra 'an bakon-yáa ra ijye ki'senajmíya-no a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo. Ijyeé tí'ya-la jè kjoa'ma-la Nainá ra isijna'ma skanda nìchjin kjotseé, ²⁶tanga 'ndi 'ndi, ijyeé kijcha-la koni 'sín tíchja jè xajon tsje ra tsikínda jñà xita ra kiìchja ngajo-la Nainá kjotseé, nga 'koaá 'sín kitsjà kjohixi jè Nainá ra tijná nda skanda ta mé nìchjin-nioo. Jè kjoa ra tsikí'ma Nainá tsiki, ijyeé kò'sín ki'senajmí ijye-la xita nga tjiítsa isà'nde mé-ni nga katasíhitjasòn-ni koni 'sín makjiín-la.

²⁷¡Tà jè tajngoó-ni Nainá kò tà jé-ní ra 'nó chjine, tà jé kata'se-la kjoajeya a'ta 'tse Jesucristo skanda ta mé nìchjin-nioo! Kò'sín katama.